Проект «Clima East: Збереження та стале використання торфовищ»

Чернігівська обласна державна адміністрація

Природно-заповідний фонд ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Видавець
2016

УДК ???
ББК ???
П ?

Фото: **М. Тищенка, М. Будаловського, В. Новака, О. Вобленка**

Природно-заповідний фонд Чернігівської області. – : , 2016. – 208 с.
П ? ISBN ???

Довідникове видання «Природно-заповідний фонд Чернігівської області» знайомить користувачів із установами, об’єктами і територіями природно-заповідного фонду Чернігівської області. У книзі викладено відомості про історію створення, сучасний стан та досягнення природоохоронних територій Чернігівщини. Розкрито відомості про флору, фауну та рекреаційний потенціал окремих об’єктів та територій.

Видання розраховане на широке коло читачів.

УДК ???
ББК ???

ISBN ???

© Програма розвитку ООН в Україні, 2016

Зміст

Мезинський національний природний парк 7

Ічнянський національний природний парк 49

Міжрічинський регіональний ландшафтний парк 87

Регіональний ландшафтний парк «Ялівщина» 121

Регіональний ландшафтний парк «Ніжинський» 133

Дендрологічні парки 156

Заказники 157

Заповідні урочища 187

Зоологічний парк 191

Пам'ятки природи 192

Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва 205

Проект «Clima East: Збереження та стале використання торфовищ»

Це видання підготовлено в рамках реалізації проекту Європейського Союзу «ClimaEast: Збереження та стале використання торфовищ», що впроваджується Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні (ПРООН). Детальніше про діяльність проекту можна ознайомитися на офіційній веб сторінці www.ua.undp.org.

Думки, висновки чи рекомендації, що викладені в книзі, належать авторам та упорядникам цього видання і не обов'язково відображають погляди ПРООН.

Програма розвитку ООН в Україні (ПРООН) є глобальною мережею ООН в галузі розвитку. ПРООН тісно співпрацює з усіма верствами суспільства, допомагаючи розбудові країн, спроможних протистояти кризам, розвивати та підтримувати економічне зростання, націлене на покращення життя кожної людини. Працюючи у 177 країнах ми пропонуємо глобальне бачення з урахуванням специфіки місцевого розвитку задля розширення прав та можливостей людей та підвищення життєздатності держав.

ПРООН допомагає Україні на шляху до забезпечення кращих стандартів життя, добробуту та демократії.

ПРООН підтримує здійснення заходів Уряду та місцевих громад у сфері охорони навколишнього природного середовища, збереження та захисту біологічного різноманіття України для майбутніх поколінь, скорочення забруднення довкілля, покращення раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів.

Проект «ClimaEast: Збереження та стале використання торфовищ»

В Україні за останнє сторіччя було осушено до 1 млн. га торфовищ, що перетворило торф'яні водно-болотні угіддя із накопичувачів вуглецю в його джерело. Економічна цінність осушених торф'яних територій незабаром після меліорації впала. За останні десятиліття осушені торфовища в основному не використовуються, є джерелами викидів парникових газів і мало чим корисні для місцевого розвитку.

Проект «ClimaEast: Збереження та Раціональне Використання Торфовищ» є одним з пілотних проектів Програми Європейської Комісії ClimaEast «Підтримка зусиль з пом'якшення наслідків змін клімату та пристосування до них в країнах Східного Партнерства та Росії», та покликаний продемонструвати дієвість способів раціонального природокористування для пом'якшення наслідків змін клімату та адаптації до них.

Діяльність проекту направлена на відновлення торфовищ та екосистем, на розробку механізмів із пом'якшення негативних наслідків зміни клімату та на створення об'єкта природно-заповідного фонду – регіонального ландшафтного парку.

Пілотною територією проекту є Ніжинський район Чернігівської області.

Контакти:

Кловський узвіз, 1, м. Київ, 01021, Україна
тел. +380 44 253-04-61, веб-сторінка: www.ua.undp.org.

Чернігівська земля має унікальну природу, різноманітний рослинний і тваринний світ, чисельність якого, нажаль, з кожним роком скорочується.

Антропогенний вплив на природу досягнув нині такого розмаху, що зумовив проблеми загальнопланетного масштабу, про які ще на початку минулого століття ніхто не міг здогадуватись. Це і глобальне потепління клімату, і масове забруднення поверхні нашої планети, і помітне зникнення багатьох видів флори та фауни.

В будь-який момент може статись так, що якийсь з видів, донедавна такий звичний у природі, зникне зовсім. Головні причини, через які зникають рідкісні тварини і рослини – знищення середовищ їх існування та безпосереднє знищення їх самих.

Більшість зникаючих видів охороняється Червоною книгою України, а деякі – Міжнародними конвенціями.

Найкращий спосіб зберегти рідкісні види тварин та рослин – зберегти середовище їхнього існування. А єдиний шлях зробити це – створити на цих територіях об'єкти природно-заповідного фонду. Водночас, природно-заповідний фонд може бути створений і для інших цілей, як, наприклад, збереження природного ландшафту, історичної місцевості, шляхів міграції тварин.

Заповідання природних територій дозволяє вберегти їх від небажаного і невиправданого впливу людини.

За кількістю заповідних об'єктів наша область є лідером в Україні. На території Чернігівської області функціонує 662 об'єкти та території природно-заповідного фонду загальною площею 260,7 тис. га, що становить 7,81% площі області. За два останні роки площа природно-заповідних територій збільшилась на 7,188 тис. га.

В області налічується 23 території та об'єкти загальнодержавного значення та 639 об'єктів місцевого значення.

Розвиток природно – заповідної справи є одним з провідних напрямів екологічної стратегії області. В результаті реалізації державної політики у галузі розвитку заповідної справи площа заповідних територій Чернігівської області постійно збільшується.

Природно-заповідний фонд області складають 8 категорій об'єктів:

- національні природні парки Ічнянський та Мезинський;
- регіональні ландшафтні парки «Міжрічинський», «Ялівщина» та «Ніжинський»;
- 446 заказників;
- 137 пам'яток природи;
- 19 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва;
- 52 заповідні урочища;
- дендропарки «Тростянець» загальнодержавного значення та «Прилуцький» місцевого значення;
- Менський зоопарк загальнодержавного значення.

Лише заповідні території здатні забезпечити екологічну рівновагу, тобто компенсувати перетворення природних комплексів людиною, зберегти принаймні частину дикої природи такою, якою вона є насправді. Заповідання цінних природних територій – це свідчення нашого піклування про майбутні покоління.

Ця книга створена за підтримки Проекту Європейського Союзу «ClimaEast: Збереження та стале використання торфовищ» та Чернігівської обласної державної адміністрації, з метою розширення знань про рідний край, про красу річок і ландшафтів. Вона не лише джерело інформації, а й поштовх зрозуміти природу, проникнутися її гармонією, замислитися над її вразливістю, відчути її серцем.

Мезинський національний природний парк

Мезинський національний природний парк по праву називають перлиною Подесіння, місцем відпочинку, джерелом натхнення, відкритою книгою природи для вивчення її таємниць, справжньою скарбницею історії, природного багатства та культури.

Створений він був Указом Президента України 10 лютого 2006 року. Загальна площа парку становить 31035,2 га, з яких 8543,9 га надані парку у постійне користування.

Територія парку розташована в басейні р. Десна і являє собою підвищену рівнину, дуже розчленовану ярами та балками вкритими лісами. В заплаві р. Десна зосереджені значні площі лук. На території парку багато озер.

Основним завданням парку є збереження цінних природних комплексів та об'єктів Полісся, підтримання і збереження екологічної рівноваги в регіоні; проведення науково-дослідної роботи по вивченню природних комплексів та їх змін в умовах рекомендацій з питань охорони довкілля та ефективного використання природних ресурсів; створення належних умов для організованого туризму, екскурсій, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з дотриманням встановленого режиму охорони природних комплексів та об'єктів; відродження місцевих традицій природокористування, розвиток призабутих видів господарювання – племінного конярства, бджільництва, розведення диких хутрових тварин тощо, відновлення місцевих осередків художніх промислів – кераміки, ткацтва, народного малярства; здійснення екологічної освітньо-виховної роботи.

Позитивними факторами створення національного природного парку є розвиток інфраструктури населених пунктів, що входять у його межі, підтримка з боку держави і міжнародних організацій тутешніх підприємств-виробників екологічно чистих продуктів харчування.

Одним із способів знайомства з красою парку є відвідування еколого-туристичних маршрутів, яких на території парку 4, вони надають можливість не тільки знайомитися з визначними історичними та архітектурними пам'ятками місцевості, але й поєднуються із активним відпочинком в умовах гармонійного духовного впливу мальовничих ландшафтів.

На руслі Десни та її приток, в радіусі 30 км від с. Мезин на відрізку від Коропа до Новгорода-Сіверського, знаходиться ціла низка прадавніх поселень, де збереглись залишки земляних укрі-

Мезинська полеолітична стоянка

Рештки мамонтів

Музей ім. Куриленка

плень, культурний шар, в якому археологи знаходять старовинні предмети життя та діяльності людей, на території парку близько 50 пам'яток археології.

Серед них знаменита Мезинська палеолітична стоянка, що існувала майже 20 тисяч років тому. У 1908 році на ній виявлено житла мисливців на мамонтів, які вони будували з кісток тварин, вкриваючи їхніми шкірами. Та найбільш цінними є знахідки творів найдавнішого мистецтва – орнаментовані статуетки з бивня мамонта, меандрові браслети, цілий набір музичних інструментів з кісток тварин, розфарбованих первісними музиками. Нині на місці стоянки діє археологічний музей. Різні епохи та археологічні культури представляють пам'ятки у селах Буханка, Кирилівка, Свердловка, Радичів, Черешеньки.

Доповнюють визначні місця Національного природного парку близько трьох десятків пам'яток історії та культури. Здалеку із-за Десни видно палац фельдмаршала Петра Рум'янцева-Задунайського у селі Вишеньки, споруджений з нагоди приїзду в Україну 1786 року імператриці Катерини II. Використання східних і готичних архітектурних форм надає будівлі романтичного вигляду, що нагадувало події російсько-турецької війни, в яких брав участь полководець.

Наразі в парку діють 4 маршрути та 3 екологічні стежки, якими із задоволенням Вас проведуть фахівці з рекреації та екоосвіти Мезинського національного природного парку. Автомобільний туристичний маршрут «Від історії до сьогодення» загальна протяжність маршруту – 45 км, перепад висот – до 100 м. Він має історико-пізнавальне значення, а починається він з села Мезин. Розповідає про розвиток життя цього краю від найдавніших часів до сьогодення. Порівняння давно минулих днів з нашою стрімкою сучасністю вражає і дивує. І це особливо приваблює.

Екологічна стежка «Рихлівська дача» місцевість, де ще на початку XX сторіччя піднімалися чотири кам'яних храми і проживало 152 ченця Свято– Миколаївського Пустинно-Рихлівського монастиря, по красі може зрівнятися із самими мальовничими куточками Європи. Глибокі яри, схили яких укриті незайманим липово-кленово-дубовим лісом, а величезні багатовікові дуби нагадують про вічність, змушуючи забути про дріб'язки нашого земного існування.

Відвідуючи Мезинський національний природний парк можна зупинитися на відпочинок в будиночку туриста «Затишок»,

Озеро Хотинь с. Радичів

який знаходиться в с. Городище за 2 км від Десни, колись це було поселення дотатарського періоду, на теперішньому місці заснувалось після татарського погрому. У 1654 р. воно увійшло до Рождественської сотні Ніжинського полку. У 1736 р. тут налічувалось 30 козаків. Жили також ремісники, які займалися виготовленням дуг. Це ремесло городищани зберегли до наших днів.

Будиночок туриста «Хотинський» розміщений в с. Радичів на березі Десни. З вікон відкривається неповторний вид на найбільше озеро Десни – Хотинь (більше 50 га). Тут облаштовано один з найвідвідуваніших рекреаційних пунктів.

Природна рослинність Мезинського національного природного парку не зазнала значних змін в результаті діяльності людини, вона представлена первозданними лісами, чагарниками, луками, болотами та водним і прибережно-водним типами рослинності. Переважаючим типом рослинності є лісовий, в якому превалюють дубові, липово-дубові, кленово-липово-дубові ліси, в яких дуб завжди формує перший ярус з домішками інших порід.

Ценотична різноманітність становить понад 50 рослинних асоціацій.

Лісистість території парку становить 38%, під луками зайнято 16% території, болотами – 1%, водоймами – 3%, сільськогосподарські угіддя –35%, під забудовами і дорогами – 7% території.

На території Мезинського національного природного парку виявлено ряд червонокнижних видів рослин, рідкісних для Українського Полісся та більше 20 регіонально рідкісних видів.

До червонокнижних видів рослин відносяться: водяний горіх плаваючий, сальвінію плаваючу, пальчатокорінник м'ясочервоний та травневий. Два перших види охороняються також згідно з Бернською конвенцією. Також у парку відмічено наявність 5 водних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України: формації глечиків жовтих, латаття білого, латаття сніжно-білого, водяного горіха плаваючого, сальвінії плаваючої. Знайдено 116 видів мохоподібних на просторах парку.

Болота Мезинського національного природного парку зосереджені в заплаві Десни та її приток і не займають значних площ. Болотна рослинність представлена евтрофними трав'яними болотами, серед яких переважають угруповання осоки гострої та лепешняка великого. На території парку багато стариць та старичних озер, більша частина яких заросла частково чи повністю. В них переважають угруповання тіловіза алоєвидного та стрілолиста звичайного.

В трав'яному покриві домінують, в залежності від екологічних умов, яглиця звичайна, зірочник лісовий, осока волосиста, підмаренник пахучий.

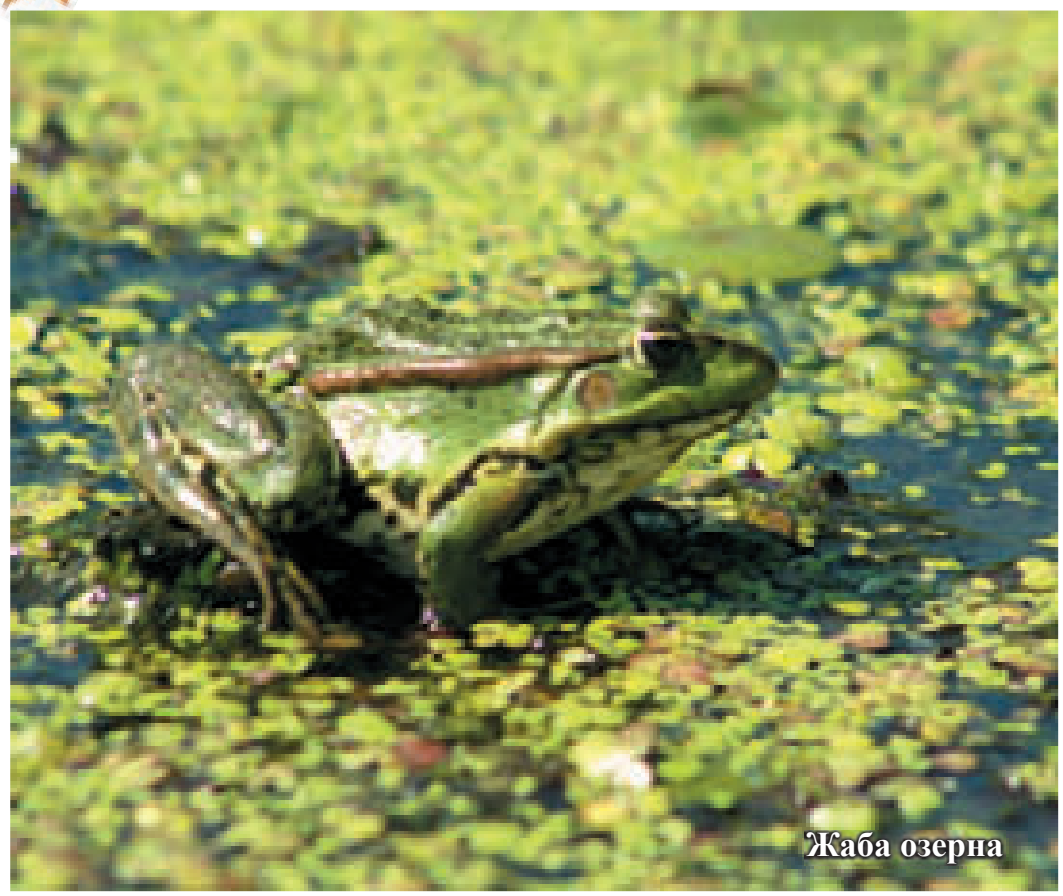
Жаба озерна

Стерлядь

Лиска

Тваринний світ парку відзначається цінністю та певним видовим різноманіттям, 26 видів занесено до Червоної книги України (2009), 6 – до Європейського Червоного списку, 78 – з Бернської конвенції 12 і 20 з Додатків CITES і Боннської конвенції.

Вздовж східного та південно-східного кордону парку несе свої води красуня Десна. Близько 50 км заплави річки ввійшло до території парку. Іхтіофауна Десни та заплавних водойм відрізняється великим різноманіттям. До звичайних видів належить щука, плітка, верховодка, плоскирка, головень, білизна, окунь, йорж, йорж-носар. Менш численними є ялець звичайний, краснопірка, лин, лящ, карась срібний, сом, в'юн, підуст. Рідкісними видами є минь річковий, судак, в'язь, синець, сопа, чехоня. Одиничними екземплярами трапляється стерлядь, марена дніпровська, вугор річковий та мінога українська. Звертає увагу багаточисельність риб реофільного комплексу, таких як головень, білизна, йорж-носар, ялець звичайний, що є досить звичайними на території парку. Це свідчить про гарну збереженість корінного русла Десни.

Мартин звичайний

В парку налічується 12 видів земноводних та 7 видів плазунів. Звичайними можна назвати тритона звичайного, кумку, часничницю, ропух сіру та зелену, квакшу, комплекс зелених жаб, трав'яну та гостроморду, ящірку прудку та вужа звичайного. Рідкісними видами є тритон гребінчастий, живородна ящірка, веретільниця ламка, гадюка, черепаха болотяна та мідянка.

Найчисленнішою групою хребетних тварин фауни парку являються птахи. Ділянка заплави Десни має першочергове значення для перелітних гідрофільних птахів, що здійснюють сезонні переміщення по Дніпрово-Деснянському міграційному шляху. Багато птахів (гуси, качки, кулики тощо) використовують заплавні біотопи і як місця зупинок для відпочинку під час міграцій. З такою ж метою можуть використовувати цей відрізок долини Десни і птахи, що летять широтним Поліським міграційним шляхом. Крім того, по долині Десни в південному та північному напрямках проходить розселення деяких гніздових видів. Заплава Десни відіграє також значну роль як одне з небагатьох постійних місць мешкання в Україні рідкісного кулика-дупеля, що занесений до міжнародної Червоної книги МСОП та списку глобально вразливих птахів Європи.

Із ссавців у лісових біотопах фон складають мишовидні гризуни, які є найбільш численними на ділянках, що прилягають до сільськогосподарських угідь та перелогів. До звичайних видів парку належать: їжак білочеревий, кріт європейський, бурозубка звичайна, куниця звичайна, лисиця звичайна, ласка, заєць сірий. Досить поширені в регіоні козуля європейська та свиня дика. Останній вид за останні роки збільшив чисельність і завдає помітної шкоди. З видів Червоної книги України місцями зустрічається горностай, тхір лісовий та видра річкова.

Латаття біле

Лисуха

Баранець звичайний

Європейська козуля

Жук0олень

Лунь очеретяний

Свиня дика

До складу Мезинського національного природного парку входить ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Рихлівська дача» площею 789 га, який був створений Указом Президента України 10 грудня 1994 року; ландшафтні заказники місцевого значення «Мезинська Швейцарія», «Криничне», «Жуків яр», «Зміївщина», «Свердловський»; лісовий заказник місцевого значення «Вишенська дача»; ботанічний заказник місцевого значення «Дубравка»; ботанічні пам'ятки місцевого значення: «Старовинна ялинова алея» з 79 дерев ялини європейської віком понад 100 років та багатовіковий «Цар-дуб», який є одним з найстаріших дерев на Чернігівщині віком близько 800 років, окружність – 650см, він має 10 стовбурових відгалужень. Згідно переказів, з цього дуба за переправою російської армії, що переслідувала шведів та українське військо гетьмана Івана Мазепи, спостерігав О. Меншиков.

Рихлівська дача – місцевість, де ще на початку XX сторіччя

піднімалися чотири кам'яних храми і проживало 152 ченця Свято-Миколаївського Пустинно-Рихлівського монастиря, по красі може зрівнятися із самими мальовничими куточками Європи. Глибокі яри, схили яких укриті незайманим липово-кленово-дубовим лісом, а величезні багатовікові дуби нагадують про вічність, змушуючи забути про дріб'язки нашого земного існування.

Велика різноманітність рослинного і тваринного світу в поєднанні з мальовничим ландшафтом, археологічними і історичними пам'ятками, відсутність великих промислових центрів, значних забруднень і привабливість території парку для регламентованої рекреації та зеленого туризму обумовлюють її наукову, екологічну та рекреаційну цінність.

Кожен, хто буває тут, може відчути прадавній вітер століть із часів палеоліту аж до наших днів. Тут так близько сходяться епохи і так легко дихається сивою давниною.

Ічнянський національний природний парк

Ічнянський національний природний парк створений відповідно до Указу Президента України від 21 квітня 2004 року. Парк створено з метою збереження, відтворення і раціонального використання типових і унікальних лісостепових природно-ландшафтних та історико-культурних комплексів. Підпорядковується Міністерству екології та природних ресурсів України.

Загальна площа парку становить 9665,8 га, в тому числі 4686,1 га земель, що надані парку в постійне користування та 4979,7 га земель, включених до його складу без вилучення у землекористувачів (дендрологічний парк загальнодержавного значення «Тростянець» – 204,7 га та Прилуцьке державне лісогосподарське підприємство – 4775,0 га).

Латаття сніжно-біле

Підсніжник звичайний

Парк розташований на північному заході Лівобережно – Дніпровської лісостепової провінції в басейні річки Удай. За своїм природним потенціалом територія парку не має альтернативи в північному районі Лівобережного лісостепу і характеризується великою екологічною цінністю.

На території парку протікають дві річки: Удай та її ліва притока – Іченька. Живлення річок мішане, але переважає снігове. На початку грудня вони замерзають, а наприкінці березня звільняються від криги.

Удай бере початок поблизу с. Рожнівка Ічнянського району, протікає Придніпровською низовиною і є правою притокою р. Сули. Її довжина становить 327 км, площа водозбору – 7030 км^2. Заплава Удаю заболочена, а на окремих ділянках осушена.

КАРТА-СХЕМА
ЕКОЛОГІЧНОЇ СТЕЖКИ
ПРОТЯЖНІСТЬ 2500 м
ЧАС РУХУ 2 ГОДИНИ
ЕКОЛОГІЧНА СТЕЖКА
В ДОЛИНІ
ІЧЕНЬКИ
ШАНОВНІ ВІДВІДУВАЧІ!

Конвалія звичайна

Сон широколистний

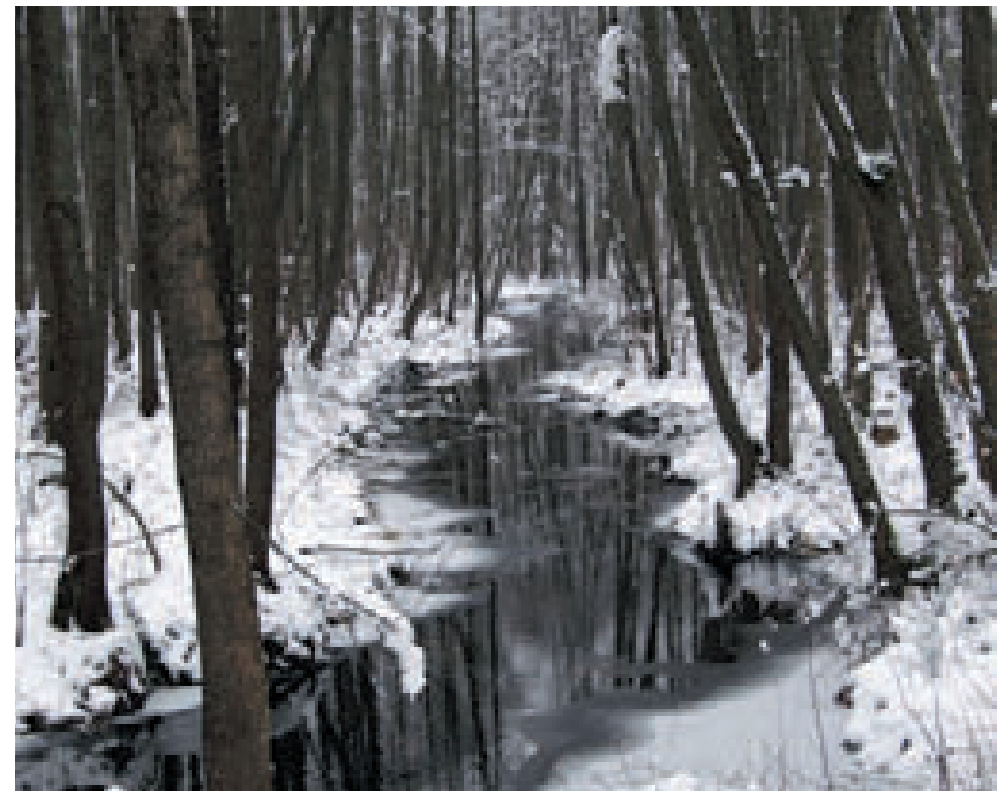

Іченька має багато заплав, боліт, а також штучних водойм (ставків). Її довжина – 28 км, площа водозбору – 167 км^2. Тихі води Іченьки ховаються в заростях очеретів, а її плесом можна милуватися лише подекуди на невеличких відкритих ділянках. Свою назву річка отримала за часів монголо-татарської навали, коли на її берегах росли віковічні ліси, а на заплавних луках буяли соковиті трави. На цих луках татари випасали своїх коней, а на водопій водили їх до річки. Слово «ічень» – татарського походження і означає водопій, звідси і назва річки, а поселення поряд з нею отримало назву містечка Ічня.

Рельєф території парку рівнинний. На заході – це плоскохвилясто, слабо розчленована рівнина з незначною кількістю балок та річкових долин, а на сході місцевість поступово підвищується і переходить у відроги Середньоросійської височини. Ґрунтовий покрив парку представлений в основному дерново-підзолистими піщаними, лучними, торф'яно-болотними ґрунтами та торф'яниками.

Барвінок малий

Рослинний світ Ічнянського національного природного парку вражає своїм видовим багатством і є визначальною складовою неповторних мальовничих ландшафтів. Більша частина території парку вкрита лісом. Характерною рисою території парку є те, що лісові масиви невеликі і розсіяні по всій території. Переважають липово-дубові і грабово-липово-дубові ліси, у яких граб знаходиться на східній межі свого поширення. Зустрічаються кленово-липово-дубові, а також соснові ліси.

На підставі проведених у середині 80-х років спеціальних досліджень території Ічнянщини, вказується, що ніде більше в Україні лісів такого складу із участю дуба, граба, клена, липи немає.

Медунка лікарська

Жовтець

Дзвоники

Сусак зонтичний

Окрасою території є гарно квітучі, від ранньої весни до пізньої осені, рослини. Велике наукове значення складають види, занесені до Червоної книги України: пальчатокорінники м'ясочервоний та трав-

Глечики жовті

невий, коручка морозниковидна, лілія лісова, плаун річний тощо, а також регіонально-рідкісні види. Великої уваги заслуговують види лікарських рослин, що зростають на території парку.

Мартин озерний

Зірочник лісовий

Крижень

Сонцевик повиче око

Природоохоронна, наукова, пізнавальна і естетична цінність території парку значною мірою обумовлена його фауною, в складі якої налічується понад 250 видів наземних хребетних тварин, багато видів комах, земноводних, плазунів, видів птахів, понад 25 видів ссавців. Серед них є рідкісні та занесені до Червоної книги України, такі як горностай, борсук, видра річкова, представником Європейського червоного списку є вовк.

Територія парку має значні ресурси для розвитку рекреаційної діяльності. Зокрема, тут створені чудові умови для пішохідного туризму, пізнавальних прогулянок та екскурсій, лижних прогулянок, катання на човнах, збору грибів та ягід, рибної ловлі тощо. Цьому сприяє м’який помірно-континентальний клімат у поєднанні з чистим повітрям, за відсутності в районі великих промислових підприємств-забруднювачів.

Козуля європейська

Лебідь шипун

Ічнянський національний природний парк вирізняється також високим рівнем історико-архітектурної привабливості, що її створюють чисельні кургани та городища різних історичних епох, архітектурні комплекси, перш за все старовинні церковні храми, та об'єкти декоративного мистецтва.

В місті Ічня є дві церкви та дзвіниця XIX століття. В селі Заудайка збереглась Покровська церква 1910 року. Стіни її прикрашають високохудожні розписи з зображенням давньоруських князів та святих.

Місто Ічня було визначним осередком художньої культури, місцем народження, проживання, творчості спілкування відомих митців. Тут народився відомий український скульптор Іван Мартос, Степан Васильченко – відомий український прозаїк, Василь Чумак – поет-романтик та інші.

Також у минулому місто було визначним центром народних художніх промислів, осередком гончарства, ткацтва та вишивання. Мальовані керамічні вироби ічнянських гончарів у XVIII ст. досягли високого художнього рівня, а в кінці XIX ст. в Ічні виробляли найкращий гончарний посуд в України, який користувався попитом далеко за межами краю. Особливо славились ічнянські кахлі, неповторні витвори народного декоративного мистецтва. З деякими з них можна ознайомитися в Ічнянському краєзнавчому музеї.

Для тих, хто бажає відпочити і помилуватись красою природи Ічнянської землі, на території національного парку обладнано місця короткострокового відпочинку.

До складу національного природного парку входить дендрологічний парк загальнодержавного значення «Тростянець» – один з найкращих в Європі за своєю художньою цінністю, який розкинувся поблизу с.Бережівка на площі 204,7 га. Це один з найбільших штучних паркових масивів України. Особливістю парку є те, що в його центрі, на фоні лісового масиву, знаходиться гірський куточок з високими пагорбами й озерами.

Розпочато будівництво парку у 1833-1834 роках, коли шляхом поглиблення балок і насипання гребель було створено розгалужену систему ставків. Сьогодні це дендрологічний парк Національної академії наук України. Іван Скоропадський, якому й завдячує своїм життям парк, був великим любителем природи та архітектури, а тому намагався поєднати це в садово-парковому мистецтві. В травні 1960 року цій території надано статус дендрологічного парку загальнодержавного значення.

Дендропарк «Тростянець» – один з найкращих у Європі за своєю художньою цінністю. Це справжній музей природи і популярний об'єкт туризму, та екскурсій. У ньому представлені близько 1700 деревних та чагарникових порід і їх різновидів, 250 сортів декоративних та квіткових рослин. За чисельністю садово-декоративних форм хвойних дерев, а їх тут більше, ніж 100, парк займає перше місце в Україні. У 2004 році колекції інтродуцентів деревних рослин, які є основою ландшафтних насаджень, надано статус «Національного надбання України».

Особливо цікавими у парку є «гори», їхня висота сягає 35 метрів. Цікавою є їх історія створення, так як у 1857 році Іван Скоропадський відвідав Париж, де побачив різні види парків із штучними пагорбами. За зразок він узяв парк Джеймса Ротшильда, який втілив у Тростянці. У дендропарку створено своєрідний швейцарський ландшафт, що нагадує Альпи. Потрібно було 30 років щоб створити таку красу і перетворити рівнину в невелику гору. На створення гір було витрачено більше 100 карбованців – дуже великі на той час кошти.

У 1830 році Іван Скоропадський, який збудував тут палац, спорудив греблі й загати, в результаті чого на площі понад 10 га утворилися 4 стави: Великий, Куциха, Лебединий, Безіменний, що стали головним елементом паркового комплексу. Посередині парку розташований великий став, довжиною 1,3 км і завширшки (біля греблі) майже 100 м. Окраса ставку в парку – це лебеді, якими так полюбляють милуватися туристи й відвідувачі.

Тростянецький дендрологічний парк – це справжній куточок раю на Чернігівщині, він є популярним об'єктом туризму та екскурсій. Багато хто неодноразово вже сюди приїздив, щоб насолоджуватися тишею і спокоєм природи в цьому краї. Це також чудовий відпочинок вихідного дня для всієї сім'ї.

Перебуваючи в цьому рукотворному саду не забуваймо про заповіт засновника парку, що викарбований на його надмогильному камені: «Любезный прохожий! Сад, в котором ты гуляешь, насажден мною: он служил мне утешением в моей жизни; если ты заметишь беспорядок, ведущий к уничтожению его, то скажи об этом хозяину сада, ты сделаешь доброе дело».

Міжрічинський регіональний ландшафтний парк

Міжрічинський регіональний ландшафтний парк є одним з найбільших регіональних ландшафтних парків в Україні. Він створений у 2002 році. Розташований у межиріччі Дніпра й Десни, звідки й отримав назву. Територія його має площу 78753,95 га і розташована у південно-західній частині Чернігівської області в Козелецькому та Чернігівському районах. Східна межа парку проходить по Десні, південна й західна – по межі Чернігівської області. В межах Козелецького району вона представлена переважно лісовим масивом на піщаній боровій терасі, частково – акваторією Київського водосховища, сільгоспугіддями, болотами, пісками.

Основою парку стали існуючі в районі об'єкти природно-заповідного фонду – «Бондарівське болото» та «Озеро «Святе».

Парк неодноразово розширювали, внаслідок чого нині він є найбільшим серед регіональних ландшафтних парків України. З самого початку парк здійснював активну співпрацю з адміністраціями інших національних парків та заповідників, з українськими та іноземними природоохоронними організаціями.

Колюжниця болотна

На території парку проводяться як звичайні, так і тематичні екскурсії, в тому числі і для дітей. Головна тематика – спостереження за дикою природою, орнітологічні тури, тощо. Навесні фотографи приїжджають сюди заради цвітіння болотяних і сибірських півників, цвітіння квітів на Бондарівському болоті і Святому озері. На початку літа – на цвітіння орхідних, восени – на вересовища, за ягодами й грибами, взимку – на слідування диких тварин. На території парку обладнано кілька місць для приготування обіду на вогнищі, а також працює музей традиційних лісових промислів Полісся.

Музей знайомить відвідувачів із давніми місцевими народними лісовими промислами та їх впливом на формування природних екосистем Дніпровсько-Деснянського межиріччя. Окремі експозиції присвячені лозоплетінню, рибальству, мисливству, бортництву, деревообробці, збиральництву, історії лісової охорони, місцевим повстанським рухам, тощо.

Музей

Калюжниця болотна

В 2011 році в парку була прокладена перша екологічна стежка – «Журавлина». За якістю виконання вона є еталонною серед аналогічних стежок в інших об'єктах природно-заповідного фонду України. Реалізації проекту сприяли екоклуб «Зелена Хвиля» та посольство Королівства Нідерланди в Україні.

В планах керівництва парку є розширення мережі екостежок, потужні наукові заходи, побудова музею лісових промислів Наддніпрянського Полісся. Парк готовий та радий бачити у себе туристів та волонтерів.

Святе озеро в Чернігівській області, Козелецькому районі, неподалік від села Короп'є, гідрологічна пам'ятка природи загальнодержавного значення. Розташоване в межах Міжрічинського регіонального ландшафтного парку. Площа – 70 га.

«Озеро «Св'яте» є нетиповим, для України моховим болотом, близької до круга форми, з великим «вікном» в центрі, що має нечіткі контури. Дуже нагадує карельські болота, але з ширшою перехідною смугою від болота до лісу (зоною сухої купини з густим березовим підліском).

Росичка круглолиста

Рослинність озера представлена різними видами сфагнуму, ягідниками журавлини, невисокими заростями очерету. Місцями співдомінантом виступає журавлина болотна, яка охороняється в області. Тут зростають росичка середня (Червонокнижний вид) та круглолиста, ця комахоїдна рослина зростає у важкодоступних місцях і є унікальним природним утворенням. У 2009 році виявлено місцезростання надзвичайно рідкісного виду – лікоподієли заплавної (Червона книга України). Болото майже все заросло сфагновими плавами; чисте водне плесо залишилось лише в центральній частині, де відмічені угруповання глечиків жовтих та латаття сніжно-білого (Зелена книга України). Рідкісні карликові берізки і кущі створюють щось на зразок плаваючих острівців, на яких можна стояти, практично не занурюючись у воду. По периметру озера йде смуга густого березового лісу, що росте на вологому торф'яному ґрунті, і що є перехідною зоною між сухим горбистим сосновим

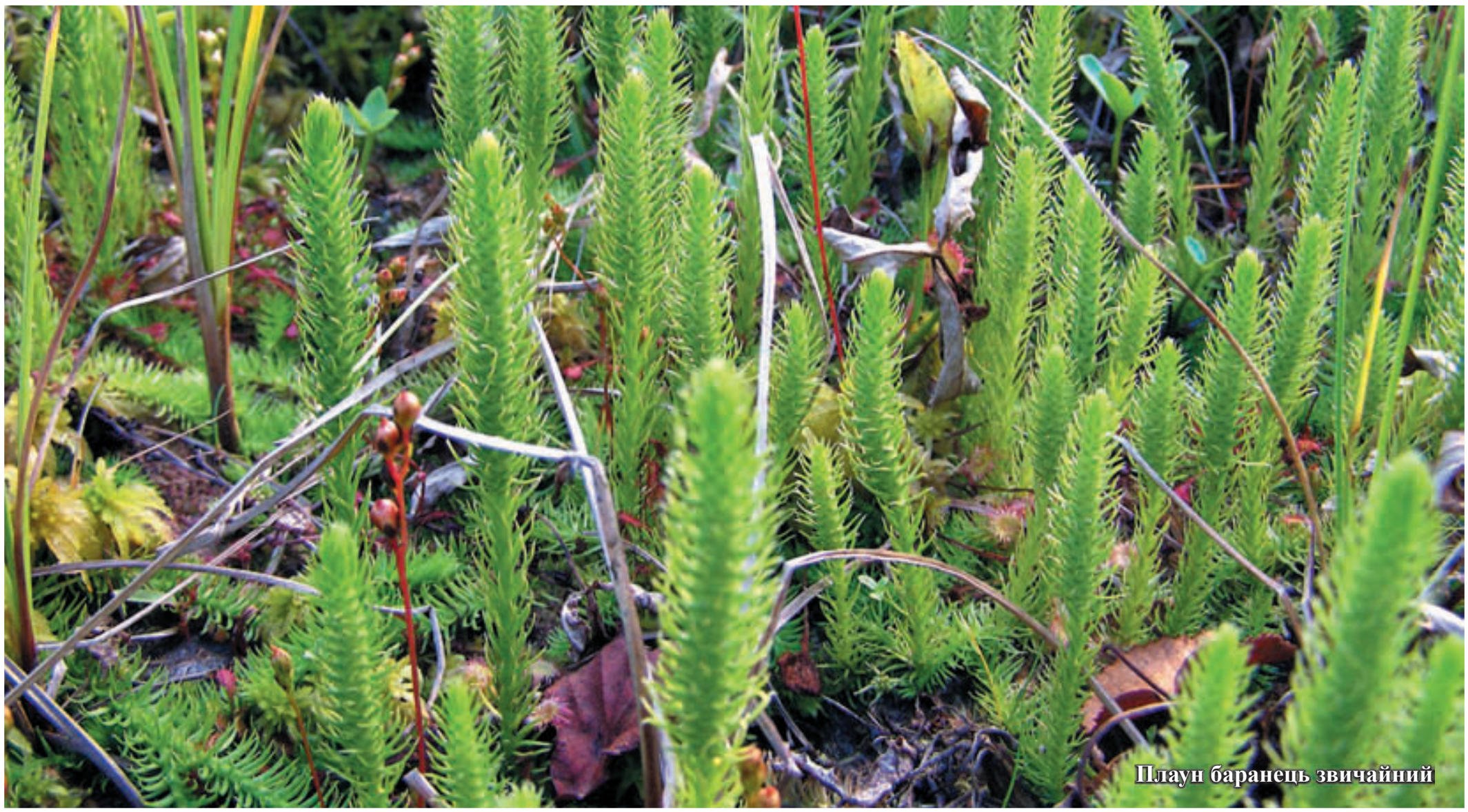
Плаун баранець звичайний

лісом і болотом. Ширина цієї смуги змінюється від 100-200 м в південно-західній частині озера до декількох метрів в північній частині. Північний край озера – єдине місце, звідки центральну гладінь води можна побачити, не виходячи на болото – або з дерева, або з невеликого пагорба. З південного сходу до озера підходить старий осушувальний канал, побудований вручну ще до війни, і що частково замулився. У березняку знаходять притулок зайці, кабани, і косулі – це, мабуть, «найживіше» місце на болоті. На озері гніздяться крячки світлокрилі. Під час сезонних міграцій тут зупиняються качки. Земноводні представлені жабою озерною, кумкою червоночеревою та жабою деревною. З риб в озері мешкають карась сріблястий, окунь, йорж.

Старожили розповідають цікаву легенду про походження назви озера і про його історію. Нібито на місці озера було село, яке потонуло разом з дзвіницею. За переказами, якщо місцевий піп обіжить навколо озера три рази до півнів, то село підніметься з болота. Говорять, що один такий піп майже встиг оббігти озеро два з половиною рази, вже й куполи виринули, але півні закричали, і все потонуло знову.

На території парку знаходиться гідрологічний заказник місцевого значення «Бондарівське болото» вкрите лучною рослинністю, з усіх боків обмежене лісами. Простягається з північного заходу на південний схід на 13 км. Болото дренує верхня частина течії струмка «Меша», що впадає в Десну. Побудовано багато дренажних каналів. На сході є невелике озеро. На південній околиці болота розташоване село Отрохи, на північній – урочище Мости.

Це евтрофне низинне болото, в рослинному покриві якого пе-

Фіалка лісова

реважають відкриті осокові болотні угруповання, менше – різноманітні за ценотичним складом високотравні угруповання; є чагарникові ділянки, по краях болотного масиву – чорні вільшняки. На болоті багато бобівника трилистого і вовчого тіла болотного. Серед рідкісних видів тут виявлені численні орхідні, занесені до Червоної книги України – пальчатокорінники м'ясочервоний та травневий, коручка болотна, на заліснених підвищеннях – любка дволиста, зозулині сльози яйцевидні. Серед регіонально рідкісних видів тут відмічена вужачка звичайна. У фауністичному відношенні «Бондарівське болото» є одним з найбільш багатих територій регіонального парку «Міжрічинський».

Кувила

Плодоріжка болотна

Любка дволиста

Сон широколисний

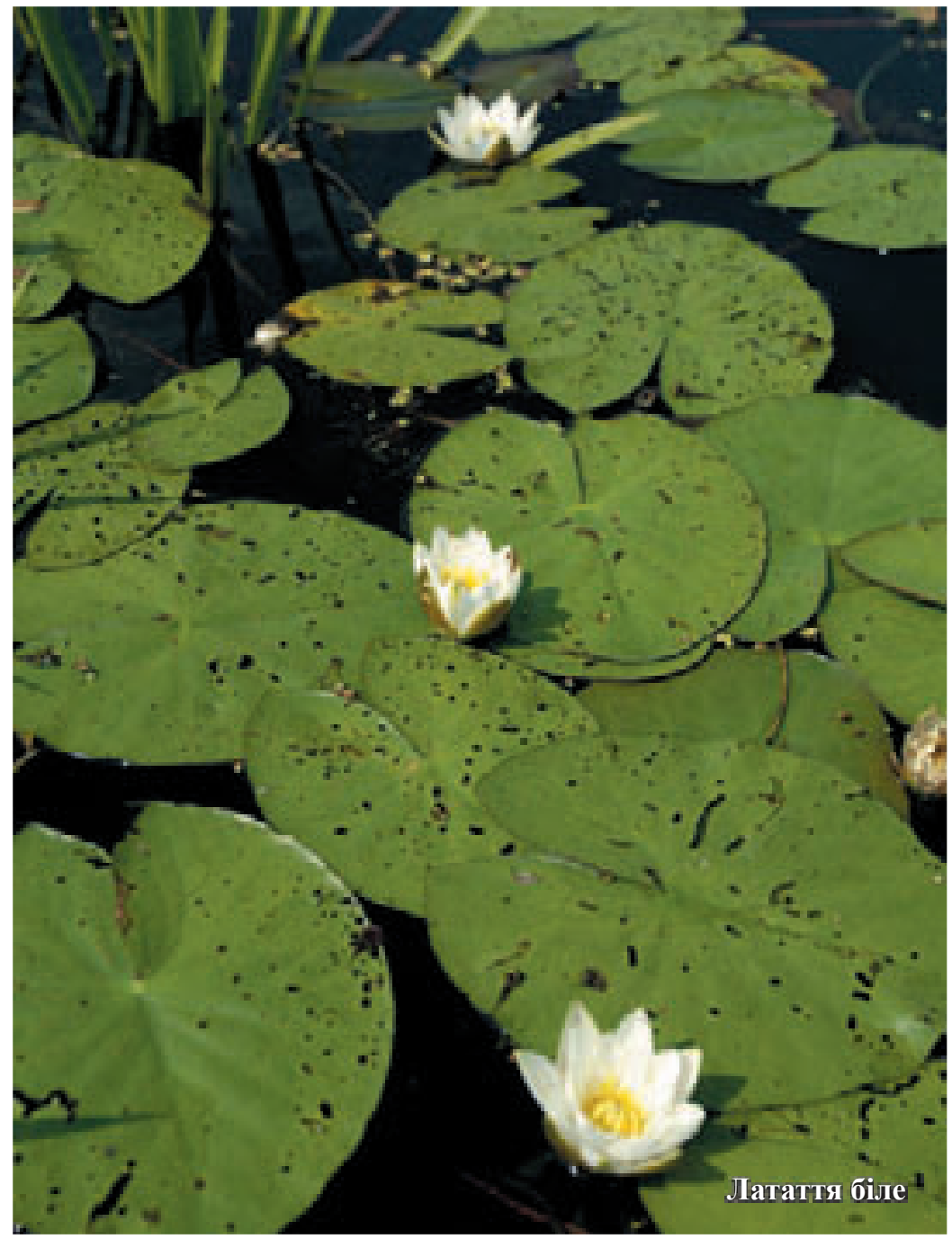
Латаття біле

З ссавців тут трапляються лось, свиня дика, козуля, заєць, сірий, лисиця, вовк, собака єнотовидний, норка американська. В значній кількості трапляються бобри. Регулярно зустрічаються на болоті рідкісні види ссавців, Червонокнижні види: горностай, рись звичайна, лилик двоколірний, нічниця водяна, вечірниці руда і мала.

Козуля європейська

Лось

Поросята дикої свині

Лисиця звичайна

Американська норка

Дика свиня

Лелека чорний

Із водно-болотних птахів звичайними є крижень, бекас, деркач – який занесений до Європейського Червоного списку. Трапляються: журавель сірий, лелека чорний, дупель, сова болотяна, сичик-горобець, тетерук, сорокопуд сірий які занесені до Червоної книги України. На годівлю прилітають чаплі сіра та велика біла, гніздиться бугай. З хижих птахів червонокнижних видів тут зареєстровано підорлика великого, підорлика малого, змієїда, орлана білохвостого, а під час міграції беркута, скопу, луня лучного та польового. Широко представлений у заказнику комплекс деревно-чагарникових птахів, серед яких домінують синиці (велика, голуба, довгохвоста, болотна), дрозди (чорний, співочий), зяблик, кропив'янки (чорноголова, сіра), вівчарики (ковалик, жовтобровий, весняний), вівсянки (звичайна, очеретяна), соловейко східний, вільшанка та ін. В очеретяних і рогозових зарос-

Кулик-сорока

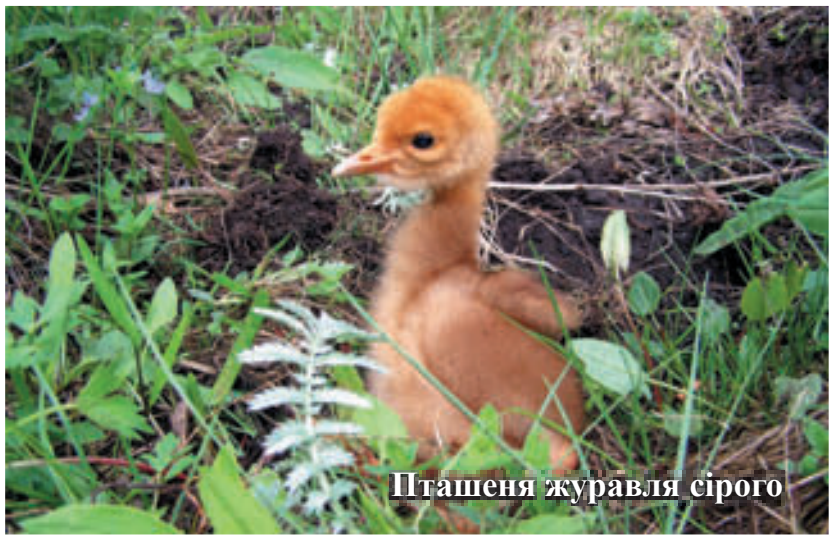
Пташеня журавля сірого

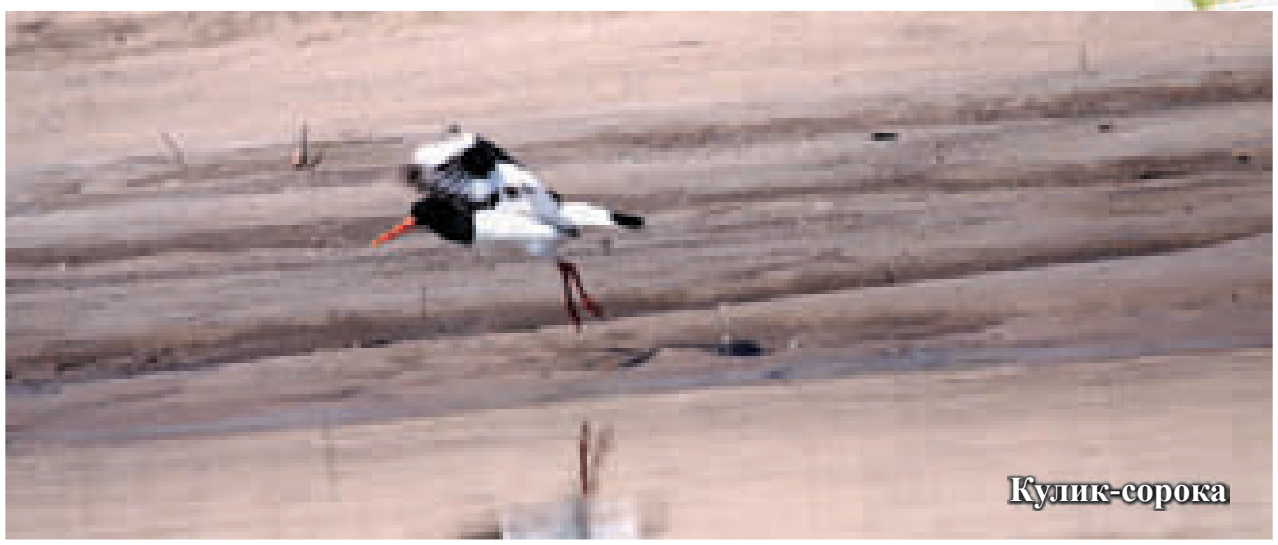
Кулик-сорока

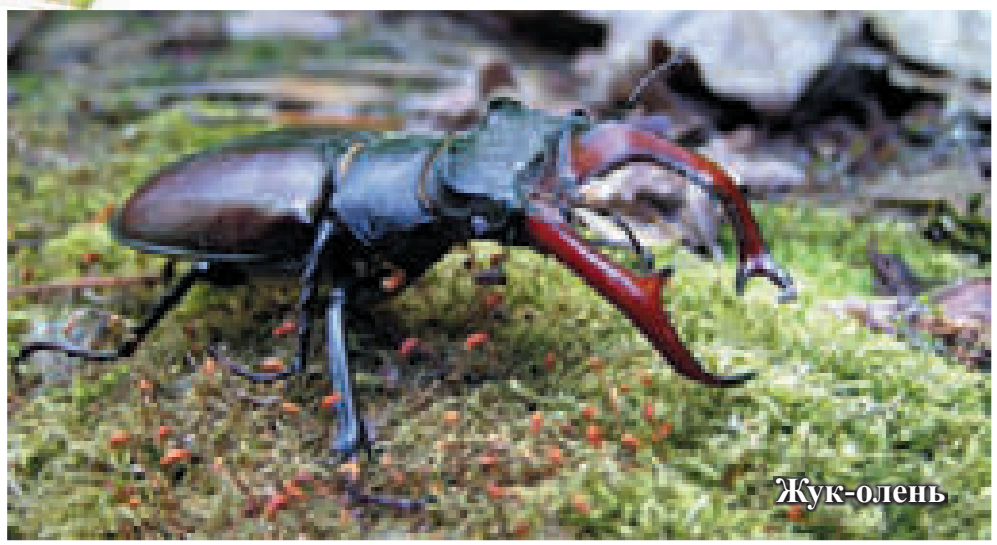
Жук-олень

Європейська болотно черепаха

тях численні очеретянка велика та кобилочка солов'їна. Із плазунів в невеликій кількості зустрічаються черепаха болотяна, вуж звичайний, ящірка живородяща, гадюка звичайна, тут також відмічено гадюку Нікольського (Червона книга України). Численними в «Бондарівському болоті» є земноводні — жаба озерна, кумка червоночерева. Трапляється також жаба деревна. У болотяних водоймах звичайним є в'юн

Ройка деревна

Гадюка звичайна

Жаба озерна

Вуж

та червонокнижні види риб – гольян озерний і карась золотий.

Найстарішим деревом, яке можна зустріти на території регіонального ландшафтного парку «Міжрічинський» є Косачівський дуб. Він стоїть на узбіччі старої брукованої дороги, неподалік села Лошакова Гута (історична назва села – Старо-Карпилівська Гута). Колись ця бруківка була частиною дороги Москва-Варшава і вела до переправи через Дніпро в районі затоплених нині Київським водосховищем сіл Окуніново та Ошитки.

Обхват стовбура – більше 5 метрів, висота – більше 30 метрів, його вік – порядком 500 років.

Дуб з давніх часів вважався у поліщуків священним деревом. Тому, саме дерево рясно обвішано рушниками та іконами, з ним пов'язані численні легенди та історії.

Під час Другої Світової Війни під дубом лікували поранених військових та партизан. А нині, біля дубу завжди зупиняються місцеві рибалки. Перекази кажуть, що якщо з дубом «не привітатись» по дорозі до Київського водосховища – то на гарний улов можна і не сподіватись. З 1964 року дуб має статус пам'ятки природи місцевого значення.

Регіональний ландшафтний парк «Лівщина»

Ялівщина – історична місцевість в північно-східній частині міста. Територія «Ялівщина» має виключно важливе значення як територія дикої природи, археологічної спадщини, історичного розвитку міста Чернігова.

В одному з випусків «Праць Чернігівської губернської архівної комісії» перше згадування про Ялівщину датується 1672 роком (XVII століття), коли своїм універсалом гетьман Дем'ян Многогрішний підтвердив право на власність В.Ф. Яловицькому млином на річці Стрижень. Саме від прізвища власника й пішла назва місцевості.

В 90-х роках XIX століття в Ялівщині були висаджені сосна, дуб, ялина, ірга, береза, черемха та багато інших дерев, чагарників та рослин. Органами місцевого управління підтримана ініціатива громадськості про організацію ботанічного саду в Ялівщині, площа якого складала 170 га і нараховувала: 480 видів рослин; 720 сортів декоративних рослин; 3 відділи:

флори і культурної рослинності,

інтродукції та акліматизації рослин,

дендрології, плодівництва і розведення квітів.

В 1956 році на Лівобережному поліссі, Чернігівський ботанічний сад був єдиним науково-дослідницьким закладом такого спрямування. Були створені липові, березові, горобинові, туєві та інші ландшафтні композиції. За цей рік було реалізовано 453 тис. декоративних, плодово– ягідних та деревовидно-чагарникових рослин.

В 1972 році – Ялівщина стає пам’яткою садово-паркового мистецтва, а 28 березня 2014 року Чернігівська обласна рада оголосила про створення в м. Чернігів регіонального ландшафтного парку «Ялівщина» площею 168,7 га.

На території Ялівщини знайдені поселення:

– доби бронзи (II тис. до н.е.);

– раннього заліза (VII – IV ст. до н.е.);

– ранньосло’вянського та давньоруського періодів (III – V ст. та VIII – XIII ст.).

Білка звичайна

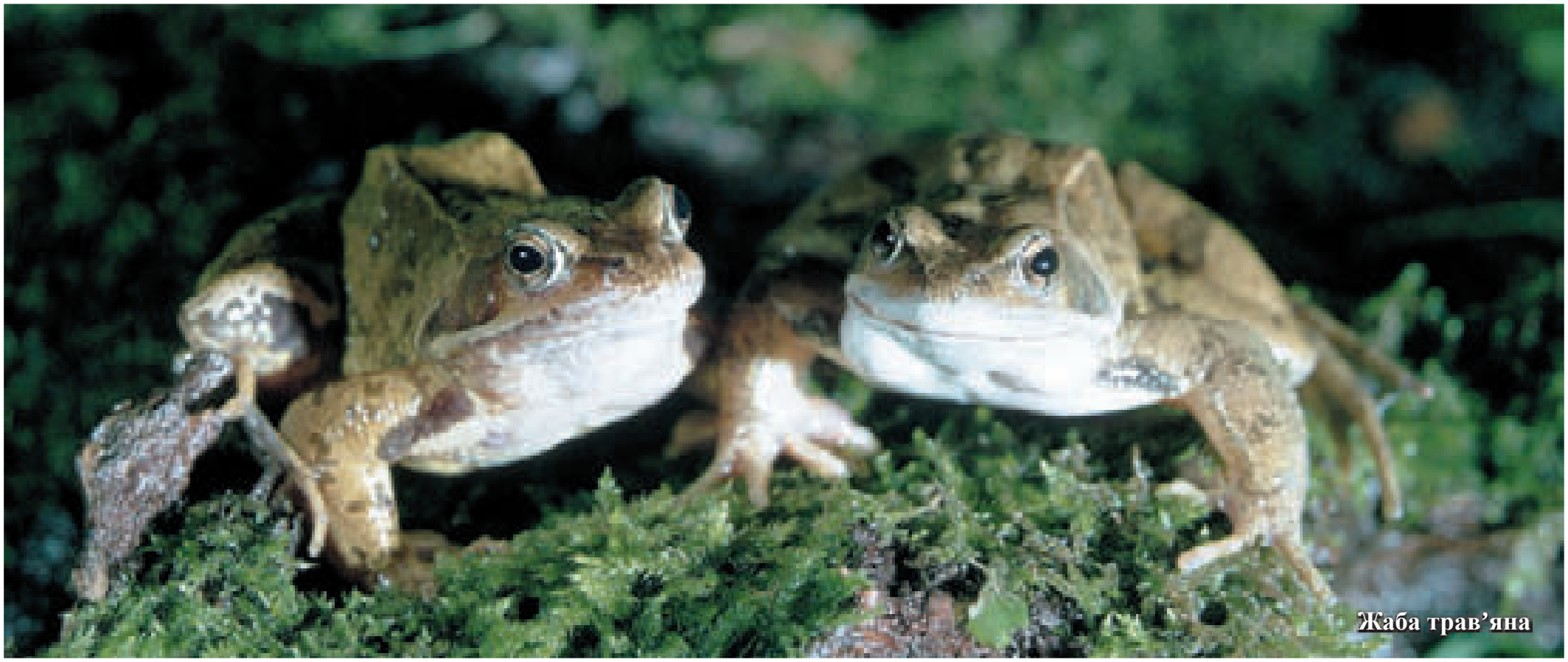

Жаба трав'яна

Ці поселення мають велике значення для вивчення життя і побуту населення Подесіння в різні історичні періоди в т.ч. округи стародавнього м. Чернігова.

Протягом століть Ялівщина справедливо вважалась перлиною міста, її легенями, прекрасним місцем відпочинку, джерелом натхнення, відкритою книгою природи для вивчення її таємниць, живою субстанцією (що оберігає, лікує, надихає), яка несе позитивний енергетичний заряд місту та його мешканцям.

В деяких місцях збереглися ряд видів папоротеподібних (папороть чоловіча, папороть жіноча, щитник австріський, голокучник дубовий, орляк звичайний), з них цінними є популяції голокучника дубового, виду, який внесено до переліку видів регіональної

Крижень

охорони в Чернігівській області. На ділянках дубових, суборевих і березових лісів були відзначені 2 види орхідних (любка дволиста, коручка чемерниковидна), які занесені до Червоної книги України.

На території парку зустрічається понад 50 видів хребетних тварин. Характерною рисою фауни є значна кількість типових лісових, синантропних і частково водно-болотних видів.

Традиційно територія «Ялівщини» є місцем еколого-просвітницької роботи і екологічного виховання. На її території було створено екологічну стежку, яка використовується для організації навчальних практик студентів та учнів шкіл. В «Ялівщині», на її окремих ділянках, проводяться змагання з туризму, спортивного орієнтування та краєзнавства для школярів міста і області.

Територія РЛП «Ялівщина» сприятлива для розвитку екологічного туризму на розроблених науково-пізнавальних маршрутах, для екскурсійної діяльності та проведенню роботи з екологічного виховання жителів міста Чернігова.

Також регіональний ландшафтний парк «Ялівщина» є одним з найулюбленіших місць відпочинку жителів міста в різні пори року, його територія має виключне значення як осередок збереженої природи в міській зоні Чернігова, відіграє значну гідрологічну, біологічну та екологічну роль, є особливо цінною для підтримання біо- і ландшафтного різноманіття міста та має певну цінність як середовище існування лісової біоти.

Папороть чоловіча

Регіональний ландшафтний парк «Ніжинський»

За підтримки Чернігівської обласної державної адміністрації, Чернігівської обласної ради та Ніжинської районної ради, на території області реалізується спільний проект Програми розвитку ООН в Україні та Європейського союзу «Clima East: Збереження та стале використання торфовищ».

Діяльність проекту направлена на Ніжинський район, який є одним з десяти регіонів України, де розташовано 95% осушених торфовищ. Проект передбачає розробку методик оцінки викидів парникових газів, проведення оцінки викидів парникових газів у 10 адміністративних областях на півночі України, оскільки до цього часу така оцінка не проводилася; також створюється основа для включення проектів із відновлення торфовищ до схеми «зелених» інвестицій на національному рівні. За підсумками здійснення діяльності в рамках проекту буде відновлено гідрологічний режим на 3000 га осушених торфовищ. Також запроваджується практика сталого економічного використання ресурсів, наприклад заготівель біомаси та випасу худоби. Одним з напрямків проекту було передбачено створення регіонального ландшафтного парку на території Ніжинського району, реалізований він був в травні 2015 року, коли обласна рада прийняла рішення про створення регіонального ландшафтного парку «Ніжинський».

Територія парку розміщена у зонах мішаних лісів та лісостепу. Площа його становить 6122,6991 га, знаходиться парк в межах двох областей, а саме Європейської широколистяної лісової області та Європейсько-Сибірської лісостепової області.

Цей регіон відзначається своєрідною флорою і фауною. Не дивлячись на негативний вплив осушувальної меліорації, яка була здійснена раніш, наукові дослідження на території урочища «Смолянка» та його околицях підтверджують наявність рідкісних рослинних угрупувань, занесених до Зеленої книги України, 39 видів тварин занесених до Червоної книги України та ряд видів, які охороняються міжнародними конвенціями.

Регіональний ландшафтний парк «Ніжинський» увійшов до складу природно-заповідного фонду території Прип'ятсько-Деснянського екокоридору Національної екологічної мережі в поліській зоні. В дану територію входять уже існуючий ботанічний заказник загальнодержавного значення «Середовщина», ботанічні заказники місцевого значення: «Боромики», «Зайцеві сосни», «Урочище Луб'янка», «Урочище Лисарівщина», а також гідрологічні заказники місцевого значення: «Колісниківський», «Переходівський».

Особливість розташування Ніжинського району у межах двох природних зон (північна частина – в зоні мішаних лісів, південна – в лісостеповій зоні) відображається і у ландшафтах району, які мають перехідний характер від природних комплексів зони мішаних лісів до лісостепових, і їх структура характеризується значною строкатістю. Ландшафти представлені класом рівнинних східноєвропейських ландшафтів, який поділяється на три типи: мішано-лісові, лісостепові та заплавні. Територія Ніжинського району переважно характеризується 7 видами ландшафтів, які сформувались в умовах помірно-теплого клімату і позитивного балансу вологи на водно-льодовикових, льодовикових та давньоалювіальних піщаних та супіщаних відкладах, де переважають дерново-підзолисті ґрунти. Але важливим є те, що на території парку з них відмічається шість.

Цей регіон відзначається і своєрідним рослинним покривом. На території регіонального ландшафтного парку переважає лісова та болотна рослинність: перша представлена переважно середньовіковими лісами штучного походження, і невеликий відсоток від загальної площі – це ділянки з природними лісовими угрупованнями. Розміщуються вони на терасах річок Остер та Смолянка, а також у притерасній частині цих річок та межиріччі. Особливої уваги заслуговують ділянки з домінуванням граба звичайного (віком 70-80 років), який зростає тут на східній межі ареалу (ботанічний заказник «Середовщина»). Болотна рослинність належить до класу формацій евтрофних боліт, яка представлена переважно трав'яними угрупованнями. Менші площі – під лучною та водною рослинністю.

Журавель сірий

У складі багатої та різноманітної флори території парку, значне місце займають види, які охороняються на різних рівнях – міжнародному (Бернська конвенція), державному (Червона книга України) та регіональному. Особливої уваги заслуговує вид із Бернської конвенції – маточник болотний. На території відмічається 11 видів судинних рослин з Червоної книги України.

Медунка лікарська

Дзвоники персиколисті

Ряст

Підсніжник звичайний

Лілія лісова

Серед рослинних угруповань чинне місце займають три рідкісні угруповання, занесені до Зеленої книги України. Серед яких формації глечиків жовтих, латаття сніжно-білого, латаття білого.

У складі багатої фауни території регіонального ландшафтного парку, особливе місце займають види, які охороняються на різних рівнях – міжнародному (Бернська та інші міжнародні конвенції), державному (Червона книга України) та регіональному.

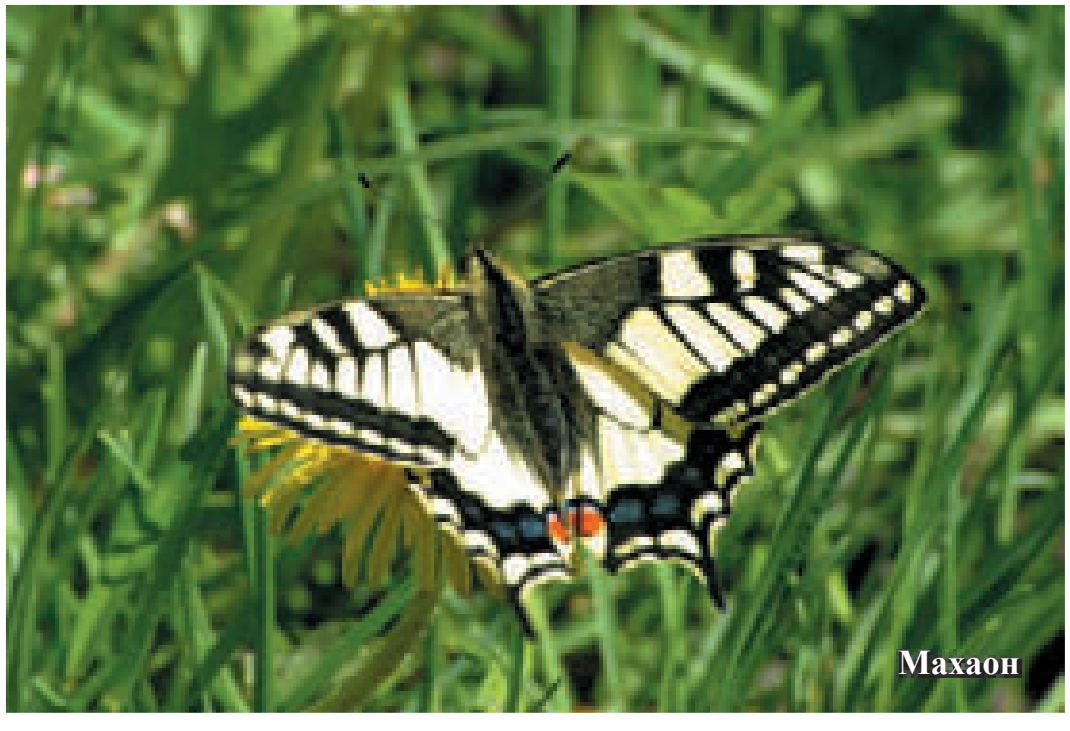
Махаон

Петрів хрест

У результаті багаторічних досліджень та спостережень на території урочища «Смолянка» та в його найближчих околицях, виявлено 39 видів тварин, занесених до Червоної книги України. Серед них комахи: бабки – бабка перев'язана; жуки – стафілін волохатий, жук-олень, вусач мускусний, вусач земляний хрестоносець; метелики – махаон, мнемозина, ведмедиця господиня; перетинчатокрилі – дисцелія зональна, ксилокопа фіолетова, ксилокопа райдужна.

Павиче око

Мнемозина

Джміль

Сонцевик кропив'яний

Лелека біла

Хребетні тварини занесені до Червоної книги України на цій території представлені 28 видами.

Урочище «Смолянка» має велике значення як релаксаційна територія, де під час сезонних міграцій зупиняється ряд червонокнижних видів птахів.

Крім того, слід врахувати, потужний історико-культурний контекст Ніжинщини, пов'язаний із іменами видатних діячів науки і культури України, а також з добою Гетьманщини.

Дана територія відіграє важливу роль у збереженні всього комплексу екосистем, середовищ існування видів та їх генетичного різноманіття, а також ландшафтів; шляхів міграцій тварин, поширення та збереження рослин у регіоні.

Розташування на даній території пам'яток як давньої, так і новітньої історії, збереженість традиційних способів господарювання, доповнює значимість проектованого регіонального ландшафтного парку історико-культурною складовою.

Естетична цінність території парку обумовлена її неоднорідністю та наявністю площ, зайнятих природною рослинністю. Все це, у поєднанні із вигідним географічним розташуванням, обумовлює надзвичайно високу рекреаційну привабливість території і створює передумови для ефективного розвитку екотуризму та окреслює перспективи існування парку, як потужного еколого-просвітницького центру.

Ропуха звичайна

Гадюка звичайна

Дендрологічні парки

Дендрологічний парк –
територія, на якій на відкритому ґрунті культивуються деревні рослини.
Парк з колекцією різних порід дерев.

Дендрологічний парк загальнодержавного значення

«Тростянець» – Ічнянський район, с. Тростянець, площею – 204,7 га.

Дендрологічний парк місцевого значення

«Прилуцький» – Прилуцький район, м. Прилуки, вул. Вавилова, 16, площею – 11,9 га.

Заказники

Ботанічний заказник –
природно-заповідна територія, що створюється задля забезпечення охорони рідкісних та ендемічних видів, фрагменти різних фітоценозів. Заказники даного типу зазвичай створюються на лісових, степових, заплавних, болотних та інших ділянках.

Гвоздика різнобарвна

Ботанічні заказники загальнодержавного значення

1. «Брецький» – Корюківський район, с. Бреч, с. Лубенець, площею – 200 га.
2. «Оболонський» – Коропський район, с. Оболоння, площею – 400 га.
3. «Путивський» – Новгород-Сіверський район, с. Путивськ, площею – 150 га.
4. «Середовщина» – Ніжинський район, кв. 1-7 Мринського лісництва, площею – 288 га.

Ботанічні заказники місцевого значення

1. «Березняк» – Бахмацький район, с. Курінь, площею – 36,6 га.
2. «Государщина» – Бахмацький район, с. Курінь, площею – 77 га.
3. «Лозки» – Бахмацький район, кв. 52-53 Батуринського лісництво, площею – 138 га.

4. «Семиліски» – Бахмацький район, кв. 21, 22 Бахмацького лісництва, площею – 121 га.

5. «Кобижчанська дача» – Бобровицький район, кв. 1, 2, 42-48, 56-62, 69-76, 102-106 Кобижчанського лісництва, площею – 1684 га.

6. «Кобижчанська дача – І» – Бобровицький район, кв. 21, 22, 28, 30 Кобижчанського лісництва, площею – 200 га.

7. «Коляжинська дача» – Бобровицький район, кв. 30, 31, 32, 43 Коляжинського лісництва Ніжинського держлісгоспу, площею – 237 га.

8. «Лиса гора» – Бобровицький район, кв. 17-20 Коляжинського лісництва, площею – 217 га.

9. «Лутава» – Бобровицький район, кв. 30 Новоселицького лісництва, площею – 77 га.

10. «Новоселицька дача» – Бобровицький район, кв. 66, 67, 68 Новоселицького лісництва, площею – 150 га.

11. «Пасіка» – Борзнянський район, кв. 81-83 Борзнянського лісництва, площею – 125 га.

12. «Плющеве» – Борзнянський район, кв. 78-80 Борзнянського лісництва, площею – 173 га.

13. «Юрківщина» – Борзнянський район, кв. 68-77 Борзнянського лісництва, площею – 536 га.

14. «Гамаліївщина» – Варвинський район, кв. 13-20 Варвинського лісництва, площею – 162 га.

15. «Дащенки» – Варвинський район, кв. 35-44 Варвинського лісництва, площею – 395 га.

16. «Вешки» – Городнянський район, кв. 22-25 Старороднянське лісництво, площею – 180 га.

17. «Кримок» – Городнянський район, кв. 39-47 Рубізького лісництва, площею – 434 га.

18. «Кусіївська дача» – Городнянський район, кв. 22-38, 62-64 Рубізького лісництва, площею – 1002 га.

19. «Мальча» – Городнянський район, кв. 65-75 Рубізьского лісництва, площею – 490 га.

20. «Миклашевщина» – Городнянський район, кв. 52. 52 Городнянського лісництва, площею – 120 га.

21. «Невклянська дача – І» – Городнянський район, кв. 2, 6-9 Невклянського лісництва, площею – 250 га.

22. «Невклянська дача – ІІ» – Городнянський район, кв. 86-88, 90-92 Невклянського лісництва, площею – 357 га.

23. «Тупичівська дача – І» – Городнянський район, кв. 72-74, 92-94 Тупичівського лісництва, площею – 324 га.

24. «Тупичівська дача – ІІ» – Городнянський район, кв. 37-38, 63-64 Тупичівського лісництва, площею – 174 га.

Первоцвіт весняний

25. «Великий ліс» – Ічнянський район, кв. 95, 96 Ічнянського лісництва, площею – 104 га.

26. «Чемерський» – Козелецький район, кв. 73-77 Олишівського лісництва, площею – 255 га.

27. «Дубравка» – Коропський район, кв. 86-93 Гутянського лісництва, кв. 56-60 Понорницького лісництва, площею – 742 га.

28. «Жовтневий бір» – Коропський район, кв. 35-40 Коропського лісництва, площею – 214 га.

29. «Синявка» – Коропський район, кв. 33, 34 Коропського лісництва, площею – 115 га.

30. «Шабалинів бір» – Коропський район, кв. 24-29 Коропського лісництва, площею – 313 га.

31. «Бурківщина» – Корюківський район, кв. 75-86 Андрониківського лісництва, площею – 566 га.

32. «Васильцеве» – Корюківський район, кв. 56, 57 Брецького лісництва, площею – 103 га.

33. «Турціївська дача» – Корюківський район, кв. 70-80 Тихоновицького лісництва, площею – 574 га.

34. «Ледань» – Куликівський район, кв. 61-64 Дроздівського лісниттцва, площею – 218 га.

35. «Пасіка – І» – Куликівський район, кв. 32-38 Дроздівського лісниттцва, площею – 360 га.

36. «Селецьке» – Куликівський район, с. Жуківка; кв. 10-12 Дроздівського лісництва, площею – 310 га.

37. «Маліїве» – Менський район, кв. 5-17 Березнянського лісництва, площею – 608 га.

38. «Домницький» – Менський район, кв. 62 вид. 9, кв. 63 вид 4 Березнянського лісництва, площею – 17,1 га.

39. «Церківка» – Менський район, кв. 24-29 Березнянського лісництва, площею – 288 га.

40. «Боромики» – Ніжинський район, кв. 118-126 Вертіївського лісництва, площею – 540 га.

41. «Зайцеві сосни» – Ніжинський район, кв. 41-55 Вертіївського лісництва, площею – 477 га.

Зірочник лісовий

42. «Луки» – Ніжинський район, кв. 56-60 Ніжинського лісництва, площею – 243 га.

43. «Урочище «Лубянка» – Ніжинський район, кв. 20-26, 34 Вертіївського лісництва, площею – 438 га.

44. «Урочище «Лисарівщина» – Ніжинський район, кв. 105-114 Вертіївського лісництва, площею – 544 га.

45. «Урочище «Твани» – Ніжинський район, кв. 61-84 Ніжинського лісництва, площею – 767 га.

46. «Володимирівська дача» – Новгород-Сіверський район, кв. 44-48 Володимирівського лісництва, площею – 216 га.

47. «Зорове» – Новгород-Сіверський район, кв. 9 Кіровського лісництва, площею – 60 га.

48. «Косий клин» – Новгород-Сіверський район, кв. 60, 61, 65 Вороб'ївського лісництва, площею – 183 га.

49. «Красно-Хутірська дача» – Новгород-Сіверський район, кв. 35, 36 Красно-Хутірського лісництва, площею – 136 га.

50. «Кузовець» – Новгород-Сіверський район, кв. 25 Кіровського лісництва, площею – 56 га.

51. «Поруб» – Новгород-Сіверський район, кв. 3, 9, 24 Красно-Хутірського лісництва, площею – 298 га.

52. «Узруївська дача» – Новгород-Сіверський район, кв. 23, 25, 26, 28 Узруївського лісництва, площею – 335 га.

53. «Борки» – Носівський район, кв. 62, 65, 66, 73 Мринського лісництва, площею – 192 га.

54. «Горішне» – Носівський район, кв. 48-58 Носівського лісництва, площею – 500 га.

55. «Іржавська дача» – Носівський район, кв. 1, 3, 13, 27, 28 Іржавського лісництва, площею – 296 га.

56. «Клепали» – Носівський район, кв. 13, 14, 21-25 Носівського лісництва, площею – 446 га.

57. «Козарська дача» – Носівський район, кв. 71-74, 83-85 Іржавського лісництва, площею – 387 га.

58. «Німцево» – Носівський район, кв. 41, 44, 47, 54-58 Мринського лісництва, площею – 338 га.

59. «Бабки» – Прилуцький район, кв. 127-128 Прилуцького лісництва, площею – 124 га.

60. «Боярське» – Прилуцький район, кв. 76-78 Прилуцького лісництва Прилуцького держлісгоспу, площею – 66 га.

61. «Голубівка» – Прилуцький район, кв. 119-125 Прилуцького лісництва, площею – 207 га.

62. «Діброва – І» – Прилуцький район, кв. 1-20 Прилуцького лісництва, площею – 635 га.

63. «Кут» – Прилуцький район, кв. 133-134 Прилуцького лісництва, площею – 144 га.

64. «Левен» – Прилуцький район, кв. 131, 132 Прилуцького лісництва, площею – 144 га.

65. «Пасічне» – Прилуцький район, кв. 59-62 Прилуцького лісництва, площею – 112 га.

66. «Скиток» – Прилуцький район, кв. 83-84 Прилуцького лісництва, площею – 56 га.

67. «Шапранівка» – Прилуцький район, кв. 28-35 Прилуцького лісництва, площею – 490 га.

68. «Володимирівська дача» – Ріпкинський район, кв. 49, 50, 107, 116 Добрянського лісництва, площею – 243 га.

69. «Любецький масив» – Ріпкинський район, кв. 20-22 Любецького лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 181 га.

70. «Мокрець» – Ріпкинський район, Мохначівська сільська рада, площею – 273 га.

71. «Олександрівський масив» – Ріпкинський район, кв. 52, 62 Олександрівського лісництва, площею – 126 га.

72. «Олешнянська дача» – Ріпкинський район, кв. 11, 12 Олешнянського лісництва, площею – 128 га.

73. «Срібне озеро» – Ріпкинський район, с. Убіжичі, площею – 2,5 га.

74. «Чудівський масив» – Ріпкинський район, кв. 63, 67, 68, 71 Чудівського лісництва, площею – 293 га.

75. «Кривуша» – Семенівський район, кв. 49-56 Семенівського лісництва, площею – 433 га.

Сорокопуд терновий

Купина запашна

76. «Піски» – Сосницький район, кв. 19-20 Сосницького лісництва, площею – 201 га.

77. «Лозове» – Сосницький район, кв. 3-18 Сосницького лісництва, площею – 857 га.

78. «Урочище «Кути» – Сосницький район, с. Загребелля, площею – 122 га.

79. «Гладомирівка» – Сосницький район, кв. 91, 95, 96 Сосницького лісництва, площею – 197 га.

80. «Кудрівський» – Сосницький район, кв. 52, 54, 55, 62, 70 Сосницького лісництва, площею – 207 га.

81. «Приубідьський» – Сосницький район, кв. 39, 48, 56, 58, 63, 65 Сосницького лісництва, площею – 229 га.

82. «Галаганове» – Срібнянський район, кв. 19-34 Сокиринського лісництва, площею – 350 га.

83. «Соколівське» – Срібнянський район, кв. 55-64 Сокиринського лісництва, площею – 454 га.

84. «Березовиця» – Талалаївський район, кв. 8 Талалаївського лісництва ДП «Талалаївкарайагролісництво», площею – 319 га.

85. «Липова пономарка» – Талалаївський район, кв. 22-24 Талалаївського лісництва, площею – 167 га.

86. «Попівщина» – Талалаївський район, кв. 28-29 Талалаївського лісництва, площею – 142 га.

87. «Борова» – Чернігівський район, кв. 84, 85 Ревунівського лісництва, площею – 110 га.

88. «Ведильцівське» – Чернігівський район, кв. 5, 6, 11, 12, 17, 18, 21, 22, 25, 26, 29, 30, 34 Пакульського лісництва, площею – 796 га.

89. «Колодливе» – Чернігівський район, кв. 118, 119 Чернігівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 109 га.

90. «Олишівський» – Чернігівський район, кв. 4 вид. 1, кв.9 вид. 18, кв.10 вид 1, 14, 23, кв. 17 вид. 6 Олишівського лісництва, площею 31,1 га.

91. «Панченкове» – Чернігівський район, с. Серединка, площею – 24 га.

92. «Ревунівське» – Чернігівський район, кв. 18, 19, 23-28, 30, 32, 34, 36 Ревунівського лісництва, площею – 705 га.

93. «Вершини» – Щорський район, кв. 97-108 Щорського лісництва, площею – 661 га.

94. «Низківка» – Щорський район, кв. 109-116 Щорського лісництва, площею – 422,6 га.

95. «Боровицька дача» – Щорський район, кв. 92-97 Старо-Руднянського лісництва, площею – 293 га.

96. «Кулишеві луги» – Варвинський район, кв. 45-47 Варвиснського лісництва, площею – 174 га.

Гідрологічний заказник –
природно-заповідна територія, що створюється задля забезпечення збереження водойм, боліт, джерел, котрі мають особливо важливе водоохоронне та водорегулююче або естетичне значення. Заказники даного типу відіграють цінне значення як стабілізатори клімату, регулятори гідрологічного режиму, збереження флори та фауни.

Калюжниця болотна

Гідрологічні заказникизагальнодержавного значення

1. «Болото «Мох» – Щорський район, кв. 19, 20, 25, 26 Новгоборовицького лісництва Корюківського держлісгоспу, площею – 98 га.
2. «Дорогинськй» – Ічнянський район, с.с. Бурімка, Томашівка, Припутні, Дорогинка, Бакаївка., площею – 1880 га.
3. «Кравукове болото» – Ніжинський район, с.Кравчиха, площею – 172 га.
4. «Сосинський» – на кордоні Чернігівського та Козелецького районів біля с. Олишівка, площею – 406 га.

Гідрологічні заказники місцевого значення

1. «Білинне» – Бахмацький район, сел. Батурин, площею – 70 га.
2. «Біловежівський» – Бахмацький район, с. Біловежі-Перші, с. Вишнівське, площею – 149 га.
3. «Веселе» – Бахмацький район, кв. 16, 17 Бахмацького лісництва, площею – 60 га.
4. «Гайворонське» – Бахмацький район, с. Гайворон, площею – 117 га.
5. «Довге» – Бахмацький район, кв. 1, 2 Бахмацького лісництва, площею – 25 га.
6. «Кропивне» – Бахмацький район, с. Кропивне, площею – 75 га.
7. «Кучугурське» – Бахмацький район, кв. 24, 25 Батуринського лісництва, площею – 24 га.
8. «Левищина» – Бахмацький район, кв. 18, 19 Бахмацького лісництва Борзнянського держлісгоспу, площею – 16 га.
9. «Максимове» – Бахмацький район, кв. 8 Батуринського лісництва, площею – 13 га.
10. «Митченківське» – Бахмацький район, с. Митченки, площею – 60 га.

11. «Обмачівське» – Бахмацький район, с. Обмачів, площею – 210 га.
12. «Острів» – Бахмацький район, с. Бахмач, площею – 170,5 га.
13. «Стрільницьке» – Бахмацький район, с. Стрільники, площею – 180 га.
14. «Ступник» – Бахмацький район, с.с. Голінка, Григорівка, площею – 137 га.
15. «Тиницько-Курінівське» – Бахмацький район,с. Курінь, Тиниця, Халимонове, площею – 405 га.
16. «Халімонове» – Бахмацький район, кв. 23,39 Батуринського лісництва, площею – 14 га.
17. «Біле» – Бобровицький район, кв. 47, 48, 62, 63, 75, 76, 64 Кобижчанського лісництва, площею – 304 га.
18. «Болото «Супій» – Бобровицький район, с. Новий Биків, площею – 209 га.
19. «Бурчак» – Бобровицький район, с.с. Кобижча, Браниця, площею – 113 га.
20. «Велике» – Бобровицький район, кв. 41-43 Коляжинського лісництва, площею – 23 га.
21. «Грабівське» – Бобровицький район, кв. 42-44, 57-61, 71 Кобижчанського лісництва, площею – 137 га.
22. «Грабівщина» – Бобровицький район, кв. 63, 64 Кобижчанського лісництва, площею – 43 га.
23. «Зміїне» – Бобровицький район, кв. 42, 43 Кобижчанського лісництва, площею – 15 га.
24. «Кімове» – Бобровицький район, кв. 41, 53, 54 Новоселицького лісництва, площею – 18 га.
25. «Козарське» – Бобровицький район, кв. 66, 82, 83 Кобижчанського лісництва, площею – 43 га.
26. «Лелечине» – Бобровицький район, кв. 25, 33 Новоселицького лісництва, площею– 13 га.
27. «Окське» – Бобровицький район, кв. 50, 51 Кобижчанського лісництва, площею – 25 га.
28. «Подаровське» – Бобровицький район, кв. 8,9 Новоселицького лісництва, площею – 17 га.
29. «Свидовецький» – Бобровицький район, с.с. Свидовець, Веприк, Вороньки, Новий Биків, площею – 893 га.
30. «Старобасанське» – Бобровицький район, с.с. Стара Басань, Ярославка, площею – 278 га.
31. «Студачкове» – Бобровицький район, кв. 10 Новоселицького лісництва, площею – 22 га.
32. «Турчинове» – Бобровицький район, кв. 37-38 Коляжинського лісництва, площею – 14 га.
33. «Черепаха» – Бобровицький район, кв. 4, 50 Кобижчанського лісництва, площею – 29 га.

34. «Бабакове» – Борзнянський район, кв. 16 Борзнянського лісництва, площею – 12 га.

35. «Бідновщина» – Борзнянський район, кв. 120-121, 123 Берестовецького лісництва, площею – 11 га.

36. «Борнище» – Борзнянський район, кв. 13-14, 24-25 Борзнянського лісництва, площею -18 га.

37. «Гнилиця» – Борзнянський район, кв. 32 Берестовецького лісництва, площею – 11 га.

38. «Кисличне» – Борзнянський район, кв. 8, 18 Борзнянського лісництва, площею – 17 га.

39. «Лебединське» – Борзнянський район, с. Степанівка, площею – 184 га.

40. «Мялине» – Борзнянський район, кв. 18, 19, 28-31, 37 Борзнянського лісництва, площею – 102 га.

41. «Оривцьове» – Борзнянський район, кв. 9, 10 Борзнянського лісництва, площею – 12 га.

42. «Пайка-Кривча» – Борзнянський район, с.с. Прачі, Високе, площею – 216 га.

43. «Плютине» – Борзнянський район, кв. 26 Берестовецького лісництва, площею – 10 га.

44. «Поповичове» – Борзнянський район, кв. 122, 124, 125 Берестовецького лісництва, площею– 11 га.

45. «Прохоренків острів» – Борзнянський район, с. Кинашівка, площею – 33 га.

46. «Синичне» – Борзнянський район, кв. 45, 46 Берестовецького лісництва, площею -10 га.

47. «Смолянське» – Борзнянський район, кв. 36, 43, 44 Берестовецького лісництва, площею – 15 га.

48. «Сорока» – Борзнянський район, с. Забілівщина, площею – 50 га.

49. «Топило» – Борзнянський район, с. Сидорівка, площею – 108 га.

50. «Федорове» – Борзнянський район, кв. 22-23 Борзнянського лісництва, площею – 14 га.

51. «Чорторій» – Борзнянський район, кв. 121, 122, 124 Берестовецького лісництва, площею – 12 га.

52. «Антонівський» – Варвинський район, с. Антонівка, площею – 704 га.

53. «Гнідинцівське» – Варвинський район, с. Гнідинці, смт. Варва, площею – 40 га.

54. «Кут» – Варвинський район, кв. 4, 61 Варвинського лісництва, площею – 36 га.

55. «Леляківський» – Варвинський район, с. Леляки, площею – 43 га.

56. «Полівщина» – Варвинський район, смт. Варва, площею – 577 га.

57. «Сага» – Варвинський район, кв. 48 Варвинського лісництва, площею – 38 га.

58. «Урочище «Рим» – Варвинський район, с. Мармизівка, площею – 97 га.

59. «Опанасове» – Городнянський район, с. Хотівля, площею – 285 га.

60. «Дігтярі – Вирвин» – Городнянський район, Хотівлянська, Ваганицька, Хоробицька сільські ради, кв. 60 вид. 2-12 ДП «Городнярайагролісгосп, площею – 653 га.

61. «Жайворонок» – Городнянський район, с.с. Полісся, Бутівка, площею – 772 га.

62. «Крюкова» – Городнянський район, с.с. Великий Листвин, Тупичів, площею – 243 га.

63. «Макишинський» – Городнянський район, с. Макишин, площею – 498 га.

64. «Мох» – Городнянський район, с.с. Деревини, Лемешівка, площею – 515 га.

65. «Панська лоза» – Городнянський район, с.с. Перепис, Деревини, площею – 363 га.

66. « Петрушин» – Городнянський район, с. Івашківка, площею – 23 га.

67. «Стропове» – Городнянський район, с. Ільмівка, площею – 29 га.

68. «Тарасове» – Городнянський район, кв. 35, 36 Невклянського лісництва Городнянського держлісгоспу, площею – 9 га.

69. «Торфовище» – Городнянський район, с.с. Великий Дирчин, Макишин, площею – 100 га.

70. «Широкий лог» – Городнянський район, с,с. Володимирівка, Ільмівка, площею – 411 га.

71. «Броди» – Ічнянський район, с. Монастирище, площею – 66 га.

72. «Гнилий яр» – Ічнянський район, с. Городня, площею – 95 га.

73. «Діброва» – Ічнянський район, кв. 2, 3 Іваницького лісництва, площею – 9 га.

74. «Довгий яр» – Ічнянський район, кв. 34, 35 Іваницьке лісництво, площею –11 га.

75. «Жевак» – Ічнянський район, с.с. Монастирище, Бакаївка, площею – 314 га.

76. «Ічнянське» – Ічнянський район, кв. 41, 43, 47, 50 Ічнянського лісництва, площею – 90 га.

77. «Князьки» – Ічнянський район, кв. 23, 26 Жадьківського лісництва, площею – 65 га.

78. «Конівщинське» – Ічнянський район, с. Щурівка, площею – 308 га.

79. «Мокре» – Ічнянський район,кв. 86, 93 Ічнянського лісництва, площею – 28 га.

80. «Южний» – Ічнянський район, с. Южне, площею – 75 га.

81. «Біле» – Козелецький район, кв. 28, 32, 33 Козелецького лісництва, площею – 16 га.

82. «Бондарівське болото» – Козелецький район, с. Отрохи, площею – 1300 га.

83. «Видра» – Козелецький район, с. Тужар, площею – 200 га.

84. «Видра – II» – Козелецький район, кв. 83 Косачівського лісництва, площею – 152 га.

85. «Вовчий круг» – Козелецький район, кв. 8, 9 Козелецького лісництва, площею – 21 га.

86. «В'юницьке» – Козелецький район, кв. 15 вид. 2, 3; кв. 17 вид. 16, 22, кв. 18 вид. 2, 5; кв. 19 вид. 1 Косачівського лісництв, площею – 53,8 га.

87. «Гатка» – Козелецький район, кв. 56, вид. 11, кв. 60 вид. 1, кв. 65 вид. 1, кв. 69 вид. 1 Сорокошицького лісництва ДП «Остерське лісове господарство, площею – 40 га.

88. «Журавлине» – Козелецький район, кв. 2, 3 Остерського лісництва, площею – 17 га.

89. «Заліське» – Козелецький район, площею – 275 га.

90. «Кругле – II» – Козелецький район, кв. 9 Остерського лісництва, площею – 12 га.

91. «Підлісне» – Козелецький район, с. Підлісне, площею – 120 га.

92. «Приморське» – Козелецький район, кв. 86 Сорокошицького лісництва ДП «Остерське лісове господарство», площею – 22 га.

93. «Рокитне» – Козелецький район, с. Шапихи, площею – 30 га.

94. «Шеберівське» – Козелецький район, кв. 7-11, 86 Косачівського лісництва, площею – 32 га.

95. «Болото «Ягідне»» – Коропський район, кв. 43 Коропського лісництва, площею – 15 га.

96. «Вольниця» – Коропський район, с.с. Карильське, Атюша, Вольниця, площею – 693 га.

97. «Покошицький» – Коропський район, с. Покошичі, площею – 62 га.

98. «Великий дятел» – Корюківський район, кв. 1, 2, 3, 8, 9 Перелюбського лісництва, площею – 53 га.

99. «Вигор» – Корюківський район, кв. 62, 63 Андрониківського лісництва, площею – 19 га.

100. «В'юнне» – Корюківський район, кв. 83-85 Андрониківського лісництва, площею – 17 га.

101. «Горілий мох» – Корюківський район, с.с. Охрамієвичі, Перелюб, площею – 57 га.

102. «Гуліно-Прибинська дача» – Корюківський район, кв. 12-15, 19, 22, 24, 25, 29 Перелюбського лісництва, площею – 468 га.

103. «Жукляно-Кістерська дача» – Корюківський район, кв. 20, 23-38, 44-47, 50-71 Холминського лісництва, площею – 3554 га.

104. «Жуклянський» – Корюківський район, с. Жукля, площею – 99 га.

105. «Заводське» – Корюківський район, кв. 3, 4 Брецького лісництва, площею – 15 га.

106. «Калачівська дача» – Корюківський район, кв. 35, 48, 49, 52, 53, 59, 73, 82, 83, 89, 90 Рейментарівське лісництв, площею – 646 га.

107. «Криве» – Корюківський район, кв. 69,70 Холминського лісництва, площею – 20 га.

108. «Прибинський» – Корюківський район, с. Прибинь, площею – 370 га.

109. «Слобідська дача» – Корюківський район, кв. 116 Перелюбського лісництва, площею – 50 га.

110. «Будівське» – Куликівський район, кв.9, 10 Вертіївського лісництва, площею – 12 га.

111. «Вікторівщина» – Куликівський район, кв. 42, 43 Олишівського лісництва, площею – 12,2 га.

112. «Гусине» – Куликівський район, кв.11-15 Вертіївського лісництва, площею – 24 га.

113. «Комарове» – Куликівський район, кв.30 Олишівського лісництва, площею – 10 га.

114. «Куп'євате-Тимошенкове» – Куликівський район, с. Смолянка, с. Дроздівка, Орлівка, площею – 303 га.

115. «Намісницьке» – Куликівський район, кв. 28, 29, 38, 39 Олишівського лісництва, площею – 17,7 га.

116. «Общеські» – Куликівський район, с. Орлівка, площею – 720 га.

117. «Ожинське» – Куликівський район, кв.1-3 Вертіївського лісництва, площею – 10 га.

118. «Пригаришине – I» – Куликівський район, кв. 26, 36 Олишівського лісництва, площею – 17,6 га.

119. «Пригаришине – II» – Куликівський район, кв. 34, 35 Олишівського лісництва, площею – 13 га.

120. «Річка Смолянка» – Куликівський район, с. Смолянка, х. Коростень, площею – 230 га.

121. «Янчево-Козарівщина» – Куликівський район, с. Вересоч, с. Салтикова Дівиця, площею – 1283 га.

122. «Блистовське» -Менський район, с. Блистова, площею – 400 га.

123. «Киселівський» – Менський район, с.Киселівка, с.Величківка, площею – 162 га.

124. «Конохове» – Менський район, с. Блистова, площею – 54 га.

125. «Круча» – Менський район, смт. Макошино, площею – 117 га.

126. «Плави» – Менський район, с. Климентівка, площею – 294 га.

127. «Штани» – Менський район, с. Волосківці, с. Городище, площею – 363 га.

128. «Гранівське» – Ніжинський район, кв.113, 114, 116, 117 Верті-

ївського лісництва, площею – 27 га.

129. «Колісниківський» – Ніжинський район, с. Колісники, площею – 77 га.

130. «Переходівський» – Ніжинський район, с. Переходівка, площею – 318 га.

131. «Ракове» – Ніжинський район, кв. 30, 31, 34, 35 Ніжинського лісництва, площею – 14 га.

132. «Совине» – Ніжинський район, кв. 26, 27 Вертіївського лісництва, площею – 13 га.

133. «Сухе» – Ніжинський район, кв. 22, 23 Ніжинського лісництва, площею – 13 га.

134. «Черняхівський» – Ніжинський район, с. Черняхівка, площею – 106 га.

135. «Болото «Гнатівське-Лосківське»» – Новгород-Сіверський район, с. Ігнатівка, площею – 400 га.

136. «Болото «Смелявницьке»» – Новгород-Сіверський район, с. Бирине, площею – 220 га.

137. «Буда-Вороб'ївський» – Новгород-Сіверський район, с. Буда-Вороб'ївська, площею – 122 га.

138. «Гало» – Новгород-Сіверський район, кв. 35, 36 Вороб'ївського лісництва, площею – 10 га.

139. «Зяти» – Новгород-Сіверський район, с. Володимирівка, площею – 190 га.

140. «Криниця» – Новгород-Сіверський район, с. Печенюги, с. Ларинівка, площею – 288 га.

141. «Купели» – Новгород-Сіверський район, с. Бучки, с. Михальчина Слобода, площею – 98 га.

142. «Лагине» – Новгород-Сіверський район, кв. 26 Задеснянського лісництва Новгород-Сіверського держлісгоспу, площею – 8 га.

143. «Ларинівський» – Новгород-Сіверський район, с. Ларинівка, площею – 39 га.

144. «Лизунівка» – Новгород-Сіверський район, с. Лизунівка, площею – 38 га.

145. «Лизунівський» – Новгород-Сіверський район, с. Лизунівка, с. Попівка, площею – 200 га.

146. «Михальчино-Слобідський» – Новгород-Сіверський район, с. Михальчина Слобода, площею – 74 га.

147. «Рванецьке» – Новгород-Сіверський район, с. Лизунівка, площею – 82 га.

148. «Рогозинське» – Новгород-Сіверський район, с. Грем'яч, площею – 200 га.

149. «Роменське» – Новгород-Сіверський район, с. Леньків, с. Шеп-

таки, площею – 350 га.

150. «Сінове» – с.Сінове Новгород-Сіверський район, площею – 8 га.

151. «Студинський» – Новгород-Сіверський район, с. Студинка, площею – 180 га.

152. «Торфовище» – Новгород-Сіверський район, кв. 17, 20, 27 Володимирівського лісництва, площею – 9,5 га.

153. «Урочище «Броди»» – Новгород-Сіверський район, с. Клевин, с. Узруй, площею – 183 га.

154. «Фаївський» – Новгород-Сіверський район, с. Фаївка, с. Попівка, Березова Гать, площею – 350 га.

155. «Грабівщина» – Носівський район, кв. 49-51, 58, 68 Носівського лісництва, площею – 38 га.

156. «Загірне» – Носівський район, кв. 48, 49 Носівського лісництва, площею – 14 га.

157. «Камінське» – Носівський район, кв. 65, 71 Носівського лісництва, площею – 32 га.

158. «Кам'яне» – Носівський район, кв. 16, 17, 29 Іржавського лісництва, площею – 36 га.

159. «Козаче» – Носівський район, кв. 34, 35, 41 Іржавського лісництва, площею – 19 га.

160. «Куликове» – Носівський район, кв. 43, 47 Носівського лісництва, площею – 24 га.

161. «Лихачівський» – Носівський район, с. Лихачів, площею – 301 га.

162. «Хрещатинське» – Носівський район, кв. 42 Мринського лісництва, площею – 12 га.

163. «Бунилівське» – Прилуцький район, с. Смош, с. Мільки, с. Переволочна, площею – 1370,9 га.

164. «Гетьманщина-Свидок» – Прилуцький район, с. Погреби, с. Миколаївка, с. Піддубівка, площею – 1303 га.

165. «Густинський» – Прилуцький район, с. Замістя, с. Густиня, с. Капустинці, с. Дідівці, площею – 873,9 га.

166. «Заїздський» – Прилуцький район, с. Сорочинці, с. Товкачівка, с. Заїзд, площею – 1450 га.

167. «Заудаївський» – Прилуцький район, с. Високе, с. Заудаївське, площею – 234 га.

168. «Обичівський» – Прилуцький район, с. Обичів, площею – 1038,6 га.

169. «Пирогівський» – Прилуцький район, с. Пирогівці, площею – 259 га.

170. «Полівщина» – Прилуцький район, с. Красляни, с. Подище, площею – 535 га.

171. «Приміське» – Прилуцький район, кв. 96-100 Прилуцького лісництва, площею – 197 га.

172. «Ряшківський» – Прилуцький район, с. Ряшки, с. Смош, площею – 425 га.

173. «Удайцівський» – Прилуцький район, с. Удайці, площею – 1040 га.

174. «Вербівський» – Ріпкинський район, с. Вербівка, площею – 166 га.

175. «Гало» – Ріпкинський район, кв. 28, 29 Олександрівського лісництва, площею – 10 га.

176. «Дор» – Ріпкинський район, кв. 60, 61 Новояриловицького лісництва, площею – 166 га.

177. «Кички» – Ріпкинський район, кв. 1-4 Олешнянського лісництва, площею – 40 га.

178. «Криві гряди» – Ріпкинський район, кв. 47 Любецького лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 129,2 га.

179. «Озера «Симбаль», «Святе» та прилеглі болота» – Ріпкинський район, с. Малинівка, площею – 140 га.

180. «Растереби» – Ріпкинський район, с. Вербівка, площею – 23 га.

181. «Рублене» – Ріпкинський район, кв. 7, 8, 11 Ріпкинського лісництва, площею – 10 га.

182. «Северин» – Ріпкинський район, кв. 95, 96 Чудівського лісництва, площею – 112 га.

183. «Суховирське болото» – Ріпкинський район, с. Грибова Рудня, площею – 139 га.

184. «Фролове» – Ріпкинський район, сел. Радуль, площею – 415 га.

185. «Чорне болото» – Ріпкинський район, с. Пилипча, с. Грибова Рудня; кв. 41-43, 60, 61, 63, 64 Олешнянського лісництва, кв. 93, 94 Чудівського лісництва, площею – 1264 га.

186. «Чумакові кар'єри» – Ріпкинський район, сел. Замглай, площею – 180 га.

187. «Гало» – Семенівський район, кв. 50 Семенівського лісництва, площею – 7 га.

188. «Гаркавка» – Семенівський район, с. Костобобрів, площею – 302 га.

189. «Дреснівський» – Семенівський район, с. Миколаївка, с. Жовтневе, площею – 100 га.

190. «Лубня» – Семенівський район, с. Радомка, с. Стара Гутка, площею – 403 га.

191. «Лубянка» – Семенівський район, с. Хотіївка, с. Медведівка, площею – 128 га.

192. «Машевський» – Семенівський район, с. Машеве, площею – 333 га.

193. «Мшари» – Семенівський район, м. Семенівка, площею – 52 га.

194. «Орликівський» – Семенівський район, вид. 12, кв. 78 Орликівського лісництва, площею – 6 га.

195. «Пенькомочище» – Семенівський район, кв. 58, 59 Семенівського лісництва, площею – 6 га.

196. «Ревна» – Семенівський район, с. Баранівка, площею – 100 га.

197. «Ревнище» – Семенівський район, вид. 3, кв. 21 Орликівського лісництва Семенівського держлісгоспу, площею – 26 га.

198. «Рутське» – Семенівський район, кв. 51 Семенівського лісництва Семенівського держлісгоспу, площею – 7 га.

199. «Семенівський» – Семенівський район, м. Семенівка, площею – 137 га.

200. «Слотський» – Семенівський район, с. Стара Гутка, площею – 300 га.

201. «Топкий лог» – Семенівський район, с. Машеве, площею – 270 га.

202. «Чорна річка» – Семенівський район, вид. 2, 3, 4, кв. 236 ДП «Семенівкарайагролісгосп», площею – 31,8 га.

203. «Вузьке» – Сосницький район, кв. 42, 43 Сосницького лісництва, площею – 11 га.

204. «Довженківський» – Сосницький район, с. Загребелля, площею – 282 га.

205. «Масалаївське» – Сосницький район, кв. 107, 108 Сосницького лісництва, площею – 23 га.

206. «Матвіївський» – Сосницький район, с. Матвіївка, площею – 283 га.

207. «Смирновщина» – Сосницький район, кв. 111 Сосницького лісництва, площею – 11 га.

208. «Сосницький» – Сосницький район, смт. Сосниця, площею – 108 га.

209. «Гурбинцівський» – Срібнянський район, с. Гурбинці, с. Іванківці, смт. Дігтярі, площею – 452 га.

210. «Дігтярівський» – Срібнянський район, смт. Дігтярі, площею – 164 га.

211. «Луки» – Срібнянський район, смт. Дігтярі, площею – 57 га.

212. «Савинцівський» – Срібнянський район, с.с. Савинці, Горобіївка, площею – 117 га.

213. «Срібнянський» – Срібнянський район, смт. Срібне, площею – 71 га.

214. «Жданівсько-Липівський» – Талалаївський район, с.Липове, с. Корінецьке, площею – 205 га.

215. «Красноколядинський» – Талалаївський район, с. Красний Колядин, площею – 340 га.

216. «Українсько-Березівський» – Талалаївський район, с. Українське, с. Болотниця, с. Довгалівка, с. Юрківці, с. Березівка, площею – 560 га.

217. «Провалля» – Чернігівський район, с. Боромики, площею – 50 га.

218. «Анисівський» – Чернігівський район, с. Анисів, площею – 132 га.

219. «Білоуський» – Чернігівський район, с. Довжик, с. Мохнатин, с. Рудка, площею – 273 га.

220. «Болото «Колодливе»» – Чернігівський район, кв. 123, 124 Чернігівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 13,3 га.

221. «Ведильцівський» – Чернігівський район, с. Пльохів, с. Ведильці, с. Кархівка, площею – 251 га.

222. «Видра» – Чернігівський район, с. Дніпровське, площею – 200 га.

223. «Вінниця» – Чернігівський район, кв. 36, 42 Пакульського лісництва, площею – 9,3 га.

224. «Гало» – Чернігівський район, кв. 39, 40 Чернігівського лісництва, площею – 11,5 га.

225. «Гатка-Земське» – Чернігівський район, смт. Олишівка, площею – 161 га.

226. «Гмир» – Чернігівський район, кв. 29, 39, 40, 46, 47, 50, 51, 55 Красилівського лісництва, площею – 136 га.

227. «Жеведський» – Чернігівський район, с.с. Жеведь, Смолин, площею – 236 га.

228. «Звіринець» – Чернігівський район, с. Дніпровське, площею – 155 га.

229. «Іванівський» – Чернігівський район, с. Іванівка, площею – 102 га.

230. «Ладинський» – Чернігівський район, с. Ладинка, площею – 200 га.

231. «Ліпське» – Чернігівський район, смт. Олишівка, площею – 327 га.

232. «Мохнатинське» – Чернігівський район, с.с. Довжик, Мохнатин, площею – 136 га.

233. «Наливайківщина» – Чернігівський район, кв. 78 Олишівського лісництва, площею – 29 га.

234. «Петрове» – Чернігівський район, кв. 46 Березнянського лісництва, площею – 8 га.

235. «Рудківський» – Чернігівський район, с. Рудка, площею – 62 га.

236. «Струга» – Чернігівський район, с.Рудка, с. Мохнатин, площею – 44 га.

237. «Халявинський» – Чернігівський район, с. Халявин, площею – 126 га.

238. «Черниський» – Чернігівський район, с. Черниш, площею – 57 га.

239. «Білаші» – Щорський район, кв. 55, 56, 64, 65 Новоборовицького лісництва, площею – 49 га.

240. «Білобережське» – Щорський район, кв. 74 Щорського лісництва, площею – 12 га.

241. «Борки» – Щорський район, кв. 11, 12 Єлінського лісництва, площею – 16 га.

242. «Боровське» – Щорський район, кв. 72, 73, 82, 83, 92, 93 Новоборовицького лісництва, площею – 54 га.

243. «Борсук» – Щорський район, кв. 37, 38 Тихоновицького лісництва, площею – 26 га.

244. «Буханицьке» – Щорський район, кв. 92-94, 97 Старо-Руднянського лісництва, площею – 30 га.

245. «Велике» – Щорський район, кв. 60, 61 Тихоновицького лісництва, площею – 12 га.

246. «Городок» – Щорський район, с. Петрівка, с. Стара Рудня, с. Хотуничі, площею – 337 га.

247. «Гута» – Щорський район, с. Нові Млини, площею – 301 га.

248. «Займище» – Щорський район, с. Займище, площею – 252 га.

249. «Калюжа» – Щорський район, кв. 48, 54 Тихоновицького лісництва, площею – 14 га.

250. «Карбунове» – Щорський район, кв. 75 Новоборовицького лісництва, площею – 11 га.

251. «Мелащенкове» – Щорський район, кв. 53, 54 Щорського лісництва, площею – 15 га.

252. «Мохове» – Щорський район, кв. 59, 60, 67, 68, 69 Новоборовицького лісництва, площею – 45 га.

253. «Мошки» – Щорський район, кв. 5 Щорського лісництва Корюківського держлісгоспу, площею – 14 га.

254. «Парня» – Щорський район, кв. 77, 78, 91, 92 Єлінського лісництва, площею – 39 га.

255. «П'ятницьке» – Щорський район, кв. 98, 99, 104, 105, 108, 110, 111 Новоборовицького лісництва, площею – 52 га.

256. «Снов» – Щорський район, с.с. Тур'я, Клюси, Старі Боровичі, Нові Боровичі, Єліно, площею – 7486 га.

257. «Стариця» – Щорський район, кв. 40 Тихоновицького лісництва, площею – 12 га.

258. «Стариця – II» – Щорський район, кв. 11, 12, 59, 60, 75, 90, 102, 112 Єлінського лісництва, площею – 57 га.

259. «Ступак» – Щорський район, кв. 32, 33 Новоборовицького лісництва, площею – 13 га.

260. «Турчанка» – Щорський район, с. Чепелів, с. Іванівка, площею – 128 га.

Ентомологічний заказник –
природно-заповідна територія, що створюється для забезпечення охорони комплексів, місць проживання (біогеоценозів), збереження рідкісних, зникаючихвидівкомах та інших безхребетних тварин.

Махаон

Красуня діва

Ентомологічні заказники місцевого значення

1. «Охинський» – Прилуцький район, с. Охиньки, площею – 23 га.
2. «Яблунівський» – Прилуцький район, с. Яблунівка, площею – 35 га.

Загальнозоологічний заказник –
природно-заповідна територія, що створюється задля забезпечення охорони різноманітного тваринного світу, також є значним природним резервом мисливської фауни.

Заказник загальнозоологічний державного значення
«Каморетський» – Менський район, кв. 94-102 Березнянського лісництва, площею – 515 га.

Ландшафтний заказник –
природно-заповідна територія, що створюється задля забезпечення охорони всього природного комплексу, що розташований на ній. Для збереження ландшафту заказника, зберігаються усі компоненти, від яких він залежить: рельєф,геологічна основа, повітряні маси, гідрологічні об'єкти, флора та фауна.

Ландшафтні заказники загальнодержавного значення

1. «Замглай» – Ріпкинський район, смт. Замглай, с. Ловинь, площею – 4428 га.
2. «Рихлівська дача» – Коропський район, кв. 43-53 Понорницького лісництва Холминського держлісгоспу, площею – 789 га.

Ландшафтні заказники місцевого значення

1. «Нечай» – Бахмацький район, с. Гайворон, площа – 312 га.
2. «Кобижчанська дача – II» – Бобровицький район, кв. 24-40 Кобижчанського лісництва, площа – 610 га.
3. «Черемошне» – Городнянський район, с. Хотівля, м. Городня, площею – 177 га.
4. «Волик» – Ічнянський район, кв. 64-74 Жадьківського лісництва, площею – 425 га.
5. «Туркенівка» – Ічнянський район, кв. 5-13 Іваницького лісництва, площею – 550 га.
6. «Урочище «Кути»» – Ічнянський район, кв. 35-42, 44-46 Жадьківського лісництва, площею – 450 га.
7. «Сорокошицький лісовий масив» – Козелецький район, кв. 33, 34, 36-39, 41-45, 47-49, 130, 131, 136 Сорокошицького лісництва ДП

«Остерське лісове господарство», площею – 931 га.

8. «Жорнівський бір» – Коропський район, кв. 14-17 Коропського лісництва, площею – 232 га.

9. «Жуків яр» – Коропський район, кв. 54, 55 Понорницького лісництва, площею – 118 га.

10. «Зміївщина» – Коропський район, кв. 67-71 Понорницького лісництва, площею – 247 га.

11. «Коропський» – Коропський район, кв. 87 Гутянського лісництва, площею – 114 га.

12. «Криничне» – Коропський район, кв. 72 Понорницького лісництва, площею – 36 га.

13.«Мезинська Швейцарія» – Коропський район, с. Мезин, с. Свердловка, площею – 154 га.

14. «Свердловський» – Коропський район, кв. 73, 74 Понорницького лісництва, площею – 159 га.

15. «Урочище «Обийма»» – Коропський район, кв.30-32 Коропського лісництва, площею – 183 га.

16.«Урочище «Загати»» – Коропський район, кв. 21-23 Коропського лісництва Борзнянського району, площею – 146 га.

17. «Урочище «Лутава»» – Коропський район, кв. 1-6 Коропського лісництва площею – 358 га.

18. «Урочище «Чаща»» – Коропський район, кв. 41-43 Коропського лісництва, площею – 159 га.

19. «Слобідська дача» – Корюківський район, кв. 90, 91 Перелюблюського лісництва, площею – 100 га.

20.«Демінка» – Куликівський район, с. Авдіївка, площею – 1431 га.

21. «Задеснянський» – Куликівський район, с. Салтикова Дівиця, площею – 940 га.

22. «Ковчинський» – Куликівський район, кв. 50-60 Дроздівського лісництва площею – 311 га.

23. «Горицький» – Менський район, кв. 103-106, 108-113, 115-120 Березнянського лісництва, площею – 796 га.

24. «Макошинський» – Менський, Сосницький, Куликівський, Борзнянський райони, кв. 28, 42-47, 49-59 Сосницького лісництва, площею – 1533 га.

25. «Чирвине» – Ніжинський район, м. Ніжин, площею – 4,3 га.

26. «Хомутівщина» – Семенівський район, кв. 21 вид. 6, 7, 11, 12 Машевського лісництва, площею – 18,8 га.

27. «Рогізне» – Семенівський район, кв. 24 вид. 2 Блешнянського лісництва, площею – 14 га.

28. «Спаський» – Сосницький район, кв. 130-137 Сосницького лісництва, площею – 543 га.

29. «Спаський – І» – Сосницький район, кв. 29-31, 34 Гутянського лісництва, площею – 214 га.

30. «Золотинка» – Чернігівський район, кв. 76-86 Красилівського лісництва, площею – 527 га.

31. «Коровель» – Чернігівський район, с. Шетовиця, площею – 50 га.

32. «Шестовицький» – Чернігівський район, кв. 129-136 Чернігівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 542 га.

Лісовий заказник –
природно-заповідна територія, що створена задля забезпечення охорони типових для кожного окремого ботаніко-географічного району лісових екосистем. Заказник може бути природного або штучного походження. Найпоширеніші лісові заказники штучного походження – соснові, дубові та білої акації насадження.

Чорниця

Лісові заказники місцевого значення

1. «Дубина» – Бахмацький район, кв.42-49 Батуринського лісництва ДП «Борзнянське лісове господарство», площею – 423 га.
2. «Піски» Бахмацький район, кв. 7-10 Бахмацького лісництва ДП «Борзнянське лісове господарство», площею – 259 га.
3. «Бойковщина» Ічнянський район, кв. 18,19 Іваницького лісництва ДП «Прилуцьке лісове господарство», площею – 74 га.
4. «Городище» Ічнянський район, кв. 40-42 Іваницького лісництва ДП «Прилуцьке лісове господарство», площею – 129 га.
5. «Діброва-ІІ» Ічнянський район, кв. 1-3 Іваницького лісництва ДП «Прилуцьке лісове господарство», площею – 154 га.
6. «Довгий яр» Ічнянський район, кв. 41-43 Іваницького лісництва ДП «Прилуцьке лісове господарство», площею – 50 га.
7. «Кути» Ічнянський район, кв. 43, 47-52, 57-60, 75-77 Жадьківського лісництва ДП «Прилуцьке лісове господарство», площею – 649 га.
8. «Луги» Ічнянський район, кв. 11-20 Камінського лісництва ДП «Прилуцьке лісове господарство», площею – 237 га.
9. «Софіївка-Романівщина» Ічнянський район, кв. 22-27, 29-34 Жадьківського лісництва ДП «Прилуцьке лісове господарство», площею – 603 га.

10. «Вишенська дача» Коропський район, кв. 61-66 Понорницького лісництва, кв. 94-102 Гутянського лісництва ДП «Холминське лісове господарство», площею – 678 га.

11. «Лосево» Куликівський район, кв. 46 вид. 5; кв. 47 вид. 5; кв. 48 вид. 10 Дроздівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 10,7 га.

12. «Селещина» Куликівський район, кв. 26 вид. 8, 11; кв. 27 вид. 1, 17; кв. 28 вид. 4; кв. 30 вид. 4; кв. 31 вид. 2 Дроздівського лісництваДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 35,6 га.

13. «Смолянський» Куликівський район, кв. 20 вид. 2; кв. 39 вид. 16; кв. 40 вид. 15, 18; кв. 42 вид.10 Олишівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 28,8 га.

14. «Устимівщина» Куликівський район, кв. 39 вид. 2; кв. 40 вид. 13; кв. 41 вид. 9; кв. 43 вид. 1, 6 Дроздівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 24,3 га.

15. «Бігацький ліс» Менський район, кв. 18-23 Березнянського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 345 га.

16 «Володимирівський» Новгород-Сіверський район, кв. 18, 26, 34 Володимирівського лісництва ДП «Новгород-Сіверське лісове господарство», площею – 255 га.

17. «Грем'яцький» Новгород-Сіверський район, кв. 4, 42, 64 Грем'яцького лісництва ДП «Новгород-Сіверське лісове господарство», площею – 166 га.

18. «Краснохутірський» Новгород-Сіверський район, кв. 2, 7, 8, 11, 34, 37, 38 Краснохутірського лісництва ДП «Новгород-Сіверське лісове господарство», площею – 348 га.

19. «Лосківський» Новгород-Сіверський район, кв. 46, 47 Лосківського лісництва ДП «Новгород-Сіверське лісове господарство», площею – 181 га.

20. «Узруївський» Новгород-Сіверський район, кв. 8, 35, 37 Узруївського лісництва Новгород-Сіверського держлісгоспу, площею – 291 га.

21. «Модринник» Носівський район, кв. 17 вид. 2, кв. 4 вид. 7 Іржавецького лісництва ДП «Ніжинське лісове господарство», площею – 6,9 га.

22. «Пізній дуб» Носівський район, в. 21 вид. 21 Іржавського лісництва ДП «Ніжинське лісове господарство», площею – 3,9 га.

23. «Чорний ліс» Носівський район, кв. 5 вид. 20 Іржавського лісництва ДП «Ніжинське лісове господарство», площею 1,6 га.

24. «Військові гори» Ріпкинський район, кв. 37, 42 Новояриловицького лісництва ДП «Добрянське лісове господарство», площею – 102 га.

Зозулин льон

25. «Діброва» Ріпкинський район, кв. 4 вид. 1 Олешнянського лісництва ДП «Добрянське лісове господарство», площею – 2 га.

26. «Дубина» Ріпкинський район, кв. 55 вид. 1, 7, 8 Комарівського лісництва ДП «Добрянське лісове господарство», площею – 12,6 га.

26. «Старее» Ріпкинський район, кв. 1-6 Мекшунівського лісництв ДП «Чернігівське лісове господарство, площею – 367 га.

27. «Калино-Дубицька дача» Семенівський район, кв. 43, 44 Орликівського лісництва ДП «Семенівське лісове господарство», площею – 111 га.

28. «Костобобрівський» Семенівський район, кв. 18 вид. 10, кв. 26 вид. 18, кв. 27 вид. 3, 7 Костобобрівського лісництва ДП «Семенівське лісове господарство», площею 24,2 га.

29. «Орликівськи» Семенівський район, кв.22 вид. 2, кв. 80 вид. 10 Орликівського лісництва ДП «Семенівське лісове господарство», площею – 6,8 га.

30. «Рим-Погорільська дача» Семенівський район, кв. 23, 25, 27, 28, 36, 37, 40, 41, 43, 44 Радомського лісництва ДП «Семенівське лісове господарство», площею – 572 га.

31. «Розумовська дача» Семенівський район, кв. 30-33, 55-58 Орликівського лісництва ДП «Семенівське лісове господарство», площею – 457 га.

Сорагновий мох

32. «Угловська роща» Семенівський район, кв. 25 вид. 3, 13 Костобобрівського лісництва ДП «Семенівське лісове господарство», площею – 8,4 га.

34. «Лісопарк» Сосницький район, кв. 106, 109 Сосницького лісництва ДП «Холминське лісове господарство», площею – 80 га.

35. «Ялівщина» м. Чернігів, північна околиця Чернігівське РБД «Зеленбуд», площею – 6,2 га.

36. «Конторщина» Козелецький район, кв. 10, 11, 12,13, 14, 15 Козелецького лісництваДП «Остерське лісове господарство», площею – 322 га.

37. «Олишівська дача»Чернігівський район кв. 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 Олишівського лісництва ДП «Остерське лісове господарство», площею – 535 га.

38. «Прибори» Чернігівський район кв. 2,3,6,8,9,10,11,12,13,14,15 Олишівського лісництва ДП «Остерське лісове господарство», площею – 71 га.

39. «Лисенки» Корюківський район, кв. 195, РКСЛП «Корюківкаліс», площею – 26,2 га.

Орнітологічний заказник –
природно-заповідна територія, що створюється задля забезпечення охорони місць існування (також гніздування, міграцій, линьки та зимівлі) птахів.
Особливо цінними є місця із значною кількістю видівптахів та місця з їх великою чисельністю, особливо, якщо види занесено до Червоної книги Україничи інших червоних списків.
Для орнітологічних заказників характерна територія із порослими очеретоммілководдями, наявність великої кількості дрібних островів.

Чапля сіра

Орнітологічні заказники місцевого значення

1.«Гужевик» – Семенівський район, кв. 88 вид. 16-18, 22-26 ДП «Семенівськелісовегосподарство», площею – 26,1 га.

2.«Вузьке» – Сосницький район, кв. 42 вид. 2-4, кв. 43 вид. 1-3 Сосницькоголісництва ДП «Холминськелісовегосподарство», площею – 26,2 га.

3.«Придеснянський» – Сосницький район, кв.131 вид. 21 ДП «Сосницярайагролісгосп», площею – 14 га.

4. «Мньовський» – Чернігівський район, кв. 103 Ведильцівськоголісництва, площею – 38 га.

Іхтіологічний заказник –
природно-заповідна територія, що створюється для забезпечення охорони рибних запасів, місць проживання, нересту, нагулу молоді та для збереження і відтворенняпопуляцій рідкісних та зникаючих видівіхтіофауни. Заказникиданого типу відіграють важливу роль у збереженні цінних видів рибу зимову пору року.

Іхтіологічні заказники місцевого значення

1. «Кам'яна гряда» – Новгород-Сіверський район, м. Новгород-Сіверський, площею – 1 га.
2. «Лісконоги»– Новгород-Сіверський район, с. Лісконоги, площею – 51,7 га.

Заповідні урочища

Заповідними урочищами
оголошуються лісові, степові, болотні та інші відокремлені цілісні ландшафти,
що мають важливе наукове, природоохоронне і естетичне значення, з метою збереження їх у природному стані.
Оголошення заповідних урочищ провадиться без вилучення земельних ділянок, водних
та інших природних об'єктів у їх власників або користувачів.

Заповідні урочища місцевого значення

1. «Лозовиця» – Бахмацький район, кв. 1, 2 Батуринського лісництва ДП «Борзнянське лісове господарство», площею – 80 га;
2. «Діброва» – Бобровицький район, кв. 5 Новоселицького лісництва ДП «Ніжинське лісове господарство», площею – 48 га;
3. «Дідове» – Бобровицький район, кв. 90 Новоселицького лісництва ДП «Ніжинське лісове господарство», площею – 57 га;
4. «Миничин ріг» – Бобровицький район, кв. 67, 68 Кобижчанського лісництва ДП «Ніжинське лісове господарство», площею – 190 га;
5. «Базарщина», – Борзнянський район, кв. 84, 85, 91, 92 Борзнянського лісництва ДП «Борзнянське лісове господарство», площею – 251 га;
6. «Гніздищанська дача» – Городнянський район, кв. 18-22, 45-49, 56-58, 61-68 Городнянського лісництва, кв. 54, 68, 69, 88,89 Моложавського лісництва, с.с. Дроздовиця, Майське, Лютеж, Гніздище ДП «Городнянське лісове господарство», площею – 2208,8 га;

7. «Софіївка» – Ічнянський район, кв. 26, 33 Жадьківського лісництва ДП «Прилуцьке лісове господарство», площею – 25 га;

8. «Паньківський ліс» – Козелецький район, кв. 67-71 Олишівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 207 га;

9. «Псьолів острів» – Козелецький район, кв. 38-40 Остерського лісництва ДП «Остерське лісове господарство», площею – 119 га;

10. «Чернещина» – Козелецький район, кв. 45, 46 Козелецького лісництва ДП «Остерське лісове господарство», площею – 134 га;

11. «Коропський бір» – Коропський район, кв. 7-13 Коропського лісництва ДП «Борзнянське лісове господарство», площею – 416 га;

12. «Калачівська дача» – Корюківський район, кв. 75 Рейментарівського лісництва ДП «Холминське лісове господарство», площею – 61 га;

13. «Кістерська дача» – Корюківський район, кв. 19, 21, 22, 39-43, 48, 49, 72, 73 Холминського лісництва ДП «Холминське лісове господарство», площею -708 га;

14. «Корюківська дача» – Корюківський район, кв. 73 вид. 5, 6; кв. 74 вид. 2; кв. 82 вид.7 Корюківського лісництва ДП «Корюківське лісове господарство», площею – 76 га;

15. «Корюківський лісопарк» – Корюківський район, кв. 1 Брецького лісництва ДП «Корюківське лісове господарство», площею – 53 га;

16. «Наумівський ліс» – Корюківський район, кв. 98 вид. 4 Корюківського лісництва ДП «Корюківське лісове господарство», площею – 21 га;

17. «Холминська дача» – Корюківський район, кв. 13, 14 Холминського лісництва ДП «Холминське лісове господарство», площею – 25 га;

18. «Шубинські дачі» – Корюківський район, кв. 25, 26, 29, 30 Корюківського лісництва ДП «Корюківське лісове господарство», площею – 101 га;

19. «Чернещина» – Куликівський район, кв. 46-50 Олишівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 271 га;

20. «Чамарове» – Менський район, с. Дягова, площею – 572,6 га;

21. «Голеньово» – Менський район, кв. 49 Березнянського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 102 га;

22. «Стольненське» – Менський район, вид. 1, 2, 6 кв. 73, вид. 1 кв. 74 Березнянського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 1072,6 га;

23. «Макошине» – Менський район, кв. 48 Сосницького лісництва ДП «Холминське лісове господарство», площею – 126 га;

24. «Ветхе» – Ніжинський район, м. Ніжин, площею – 46 га;

25. «Бирине» – Новгород-Сіверський район, кв. 11-13, 19, 20, 26, 27, 32, 33 Задеснянського лісництва ДП «Новгород-Сіверське лісове господарство», площею – 486 га;

26. «Красний Хутір» – Новгород-Сіверський район, кв. 30 Краснохутірського лісництва ДП «Новгород-Сіверське лісове господарство», площею – 67 га;

27. «Івківці» – Прилуцький район, кв. 129-130 Прилуцького лісництва ДП «Прилуцьке лісове господарство», площею – 72 га;

28. «Три ярки» – Прилуцький район, кв. 126 Прилуцького лісництва ДП «Прилуцьке лісове господарство», площею – 83 га;

29. «Борисоглібське» – Ріпкинський район, кв. 52, 53, 63-68, 78-83, 90, 91, 94-98 Мекшунівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 1132 га;

30. «Волноша» – Ріпкинський район, кв. 7-9 Чудівського лісництва ДП «Добрянське лісове господарство», площею – 138 га;

31. «Вороб'ївське» – Ріпкинський район, кв. 39-44 Любецького лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 356 га;

32. «Довга рудня» – Ріпкинський район, кв. 128-136 Мекшунівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 462 га;

33. «Дубча» – Ріпкинський район, кв. 150, 151 Любецького лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 109 га;

34. «Мороги» – Ріпкинський район, кв. 129 Любецького ліснитцва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 255 га;

35. «Нова зимниця» – Ріпкинський район, кв. 1-12 Ріпкинського лісництва ДП «Добрянське лісове господарство», площею – 635 га;

36. «Присторонська дача» – Ріпкинський район, кв. 37-48 Ріпкинського лісництва ДП «Добрянське лісове господарство», площею – 553 га;

37. «Базарна роща» – Семенівський район, кв. 45-48 Семенівського лісництва ДП «Семенівське лісове господарство», площею – 143 га;

38. «Радомська дача» – Семенівський район, кв. 46-88 Радомського лісництва ДП «Семенівське лісове господарство», площею –2317,6 га;

39. «Микитівщина» – Срібнянський район, кв. 35-51, 53, 54 Сокиринського лісництва ДП «Прилуцьке лісове господарство», площею – 346 га;

40. «В'юнище» – Чернігівський район, кв. 1-17 Ревунівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 990 га;

41. «Качина долина» – Чернігівський район, кв. 86 Ревунівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 109 га;

42. «Копачівська дача» – Чернігівський район, кв. 67-75 Красилівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 245,0608 га;

43. «Лисуха» – Чернігівський район, кв. 65, 66 Красилівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 231 га;

44. «Луциків гай» – Чернігвський район, кв. 46-48 Березнянського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею –135,7 га;

45. «Полковниця» – Чернігівський район, с. Піски, площею – 15,9 га;

46. «Руднянське» – Чернігівський район, кв. 41-44, 48-52 Пакульського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 645 га;

47. «Торчин» – Чернігівський район, кв. 137-140 Чернігівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 300 га;

48. «Урочище «Бобровицьке» – Чернігвський район, кв. 68-70 Чернігівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 224 га;

49. «Червоний борок» – Чернігівський район, кв. 46-47 Ревунівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 144 га;

50. «Щорський ліс» – Щорський район, кв. 22, 25-31 Щорського лісництва ДП «Корюківське лісове господарство», площею – 229 га;

51. «Єлінський ліс» – Щорський район, кв. 53, 54 Єлінського лісництва ДП «Корюківське лісове господарство», площею – 100 га;

52. «Святе» – м. Чернігів, південна околиця, площею – 44 га.

Зоологічний парк

Зоологічний парк –
територія, спеціально створена людиною, з будівлями і обладнанням для утримання, збереження, розмноження зникаючих видів та публічного показу тварин.

Страус ему

Пелікан рожевий

Одногорбий верблюд

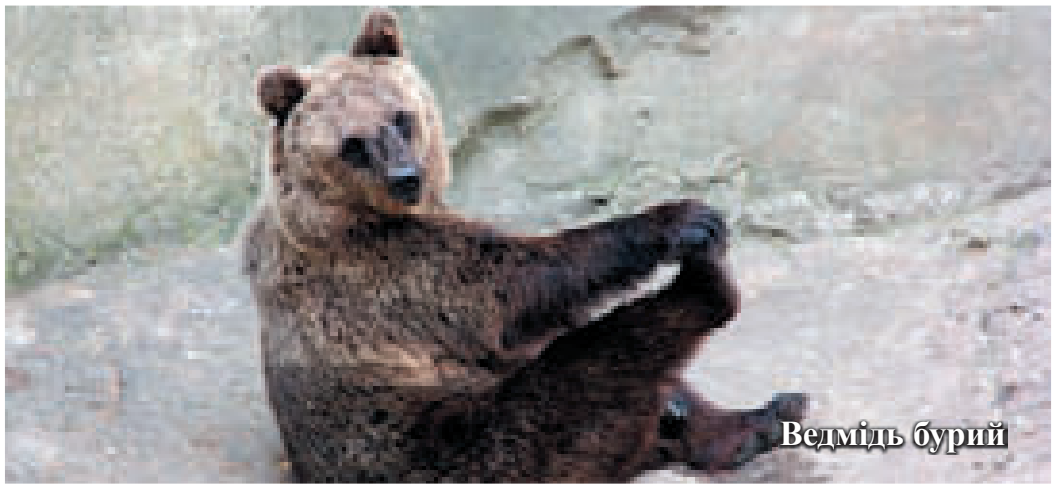
Ведмідь бурий

Кінь Пржевальського

Зоологічний парк загальнодержавного значення

1. «Менський» – Менський район, м. Мена, вул. Жовтнева, 32, площею – 9 га.

Пам'ятки природи

Пам'ятка природи –
природоохоронна територія, на якій розташований окремий унікальний природний об'єкт, який охороняється державою і є цінним за своїм науковим, навчально-просвітницьким, історико-меморіальним або культурно-естетичним значенням.

Ботанічні пам'ятки природи –
окремі дерева чи рослинні асоціації, котрі мають вагоме наукове, культурне, історичне або естетичне значення та повний заповідний режим. Пам'ятки природи бувають загальнодержавного або місцевого значення.

Ботанічні пам'ятки природи місцевого значення:

1. «Дуб Павла Тичини» – Бобровицький район, с. Піски, площею – 0,01 га;
2. «Липа Павла Тичини» – Бобровицький район, с. Піски, площею – 0,01 га;
3. «Марківецький дуб» – Бобровицький район, кв. 84 Коляжинського лісництва ДП «Ніжинське лісове господарство» , площею – 0,01 га;
4. «Група вікових дубів» – Борзнянський район, м. Борзна, територія школи-інтернату, площею – 0,05 га;
5. «Березовий гай» – Борзнянський район, кв. 89 уч. 14, кв. 90 уч. 12 Борзнянського лісництва ДП «Борзнянське лісове господарство», площею – 3,9 га;
6. «Високопрачівська дача» – Борзнянський район, кв. 43 Борзнянського лісництва ДП «Борзнянське лісове господарство», площею – 5 га;
7. «Лісовий дендрарій» – Борзнянський район, кв. 90 Борзнянського лісництва ДП «Борзнянське лісове господарство», площею – 1,5 га;
8. «Дуб невклянський» – Городнянський район, с. Невкля, площею – 0,01 га;
9. «Дуб невклянський» – Городнянський район, кв. 93 вид. 12 Невклянського лісництва, площею – 0,01 га;
10. «Сосни невклянські» – Городнянський район, с. Невкля, площею – 0,02 га;
11. «Сквер Городнянський» – Городнянський район, м. Городня, площею – 1 га;
12. «Іржавецькі багаторічні меморіальні насадження» – Ічнянський район, с. Іржавець, площею – 0,2 га;
13. «Багатовіковий дуб» – Ічнянський район, кв. 39 Жадьківського лісництва ДП «Прилуцьке лісове господарство», площею – 0,01 га;
14. «Горбачівський березовий гай» – Козелецький район, кв. 130, 131 Горбачівського лісництва ДП «Остерське лісове господарство»,

площею – 3,7 га;

15. «Дуб віковий» – Козелецький район смт. Козелець вул. Даневича, площею – 0,01 га;

16. «Дуб віковий» – Козелецький район смт. Козелець територія районної лікарні, площею – 0,01 га;

17. «Дуб косачівський» – Козелецький район, кв. 41 Косачівського лісництва ДП «Остерське лісове господарство», площею – 0,01 га;

18. «Дуб маврійський» – Козелецький район с. Петрівське, площею – 0,01 га;

19. «Олишівська ділянка грабу» – кв. 76 Олишівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 5 га;

20. «Сорокошицька дібровна ділянка» – Козелецький район, кв. 55, 60 Сорокошицького лісництва ДП «Остерське лісове господарство», площею – 2,9 га;

21. «Багатовіковий дуб» – Коропський район, кв. 50 Понорницького лісництва ДП «Холминське лісове господарство», площею – 0,01 га;

22. «Дуб вільнянський»– Коропський район, с. Вільне, площею – 0,01 га;

23. «Старовинна ялинова алея» – Коропський район, кв. 50 Понорницького лісництва ДП «Холминське лісове господарство», площею – 0,5 га;

24. «Урочище «Лобанівщина» – Коропський район, с. Шабалинів, площею – 5 га;

25. «Дуб андрониківський» – Корюківський район, кв. 41 Андрониківського лісництва ДП «Корюківське лісове господарство», площею – 0,01 га;

26. «Дуб корюківський» – Корюківський район, кв. 100 Корюківського лісництва ДП «Корюківське лісове господарство», площею – 0,01 га;

27. «Будянське» – Куликівський район, кв. 14 Дроздівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 5 га;

28. «Гульбище – І» – Куликівський район, кв. 12 вид. 3 Дроздівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 3 га;

29. «Гульбище – ІІ» – Куликівський район, кв. 10 Дроздівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 1,5 га;

30. «Устинівщина» – Куликівський район, кв. 39 вид. 13 Дроздівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 6,2 га;

31. «Багатовіковий дуб» – Менський район, с. Величківка, площею – 0,01 га;

32. «Віковий дуб» – Менський район, м. Мена вул. Жовтнева, площею – 0,01 га;

33. «Віковий дуб» – Менський район, м. Мена, площею – 0,01 га;

34. «Дуб березнянський -І» – Менський район, кв. 54 Березнянського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 0,01 га;

35. «Дуб березнянський -І» – Менський район, кв. 54 Березнянського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 0,01 га;

36. «Менська липа» – Менський район, м. Мена, площею – 0,01 га;

37. «Стольненські дуби» – Менський район, с. Стольне, площею – 0,05 га;

38. «Стольненські клени-явори» – Менський район, с. Стольне, площею – 0,03 га;

39. «Урочище «Бурімка» – Менський район, кв. 45 Сосницького лісництва ДП «Холминське лісове господарство», площею – 5 га;

40. «Урочище «Лош» – Менський район, с. Максаки, площею – 5 га;

41. «Дуб багатовіковий» – Ніжинський район, с. Липів Ріг, площею – 0,01 га;

42. «Деснянська» – Новгород-Сіверський район, с. Комань, площею – 2 га;

43. «Узруївський ліс» – Новгород-Сіверський район, кв. 42 Узруївського лісництва ДП «Новгород-Сіверське лісове господарство», площею – 14 га;

44. «Багатовіковий дуб» – Носівський район, с. Софіївка, площею – 0,01 га;

45. «Козарська дача» – Носівський район, кв. 59 Іржавського лісництва ДП «Ніжинське лісове господарство», площею -3 га;

46. «Макіївський дуб» – Носівський район, с. Макіївка, площею – 0,01 га;

47. «Тополя біла» – Носівський район, с. Макіївка, площею – 0,01 га;

48. «Жевахівщина» – Прилуцький район, смт. Линовиця, площею – 19,3 га;

49. «Івківці» – Прилуцький район, смт. Линовиця, площею – 2,5 га;

50. «Парк ім. Т.Г.Шевченка» – Прилуцький район, смт. Линовиця, площею – 16,6 га;

51. «Багатовіковий дуб «Велетень»» – Прилуцький район, смт. Линовиця, площею – 0,01 га;

52. «Дуб богданівський» – Прилуцький район, с. Богданівка, площею – 0,01 га;

53. «Багатовіковий дуб «Три брати» – Прилуцький район, смт. Линовиця, площею – 0,01 га;

54. «Дуби скитокські» – Ріпкинський район, с. Скиток, площею – 0,08 га;

55. «Рашково-Слобідський дуб» – Ріпкинський район, с. Рашкова Слобода, площею – 0,01 га;

56. «Сосни пристороощинські» – Ріпкинський район, кв. 40 Ріпкинського лісництва, площею – 0,02 га;

57. «Сушнянський дуб» – Ріпкинський район, кв. 27 Добрянського лісництва ДП «Добрянське лісове господарство», площею – 0,01 га;

58. «Урочище «Єсинське» – Ріпкинський район, кв. 149 Любецького лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 2,6 га;

59. «Урочище «Суха Грядь» – Ріпкинський район, кв. 3 Новояриловицького лісництва ДП «Добрянське лісове господарство», площею – 3,2 га;

60. «Шкуранська група дубів» – Ріпкинський район, с. Шкуранка, площею – 0,04 га;

61. «Дерева-екзоти» – Семенівський район, кв. 67 Радомського лісництва ДП «Семенівське лісове господарство», площею – 1 га;

62. «Дерева-екзоти» – Семенівський район, вид. 2 кв. 62 Радомського лісництва ДП «Семенівське лісове господарство», площею – 3,2 га;

63. «Сосна хлоп'яницька» – Сосницький район, с. Хлоп'яники, площею – 0,01 га;

64. «Дігтярівський» – Срібнянський район, смт. Дігтярі, площею – 4,5 га;

65. «Сокиринський явір» – Срібнянський район, с. Сокиринці, площею – 0,01 га;

66. «Унікальне дерево-екзот» – Срібнянський район, с. Сокиринці, площею – 0,01 га;

67. «Богданів дуб» – Чернігівський район, смт. Седнів, площею – 0,01 га;

68. «Липа Т.Г.Шевченка» – Чернігівський район, смт. Седнів, площею – 0,01 га;

69. «Татарська гірка (Анисівська дача)» – Чернігівський район, кв. 3, 4 Красилівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 2 га;

70. «Козлянське» – Чернігівський район, вид. 4 кв. 90 Чернігвського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 1,2 га;

71. «Чорторійський дуб» – Чернігівський район, кв.15 Чернігівського лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 0,01 га;

72. «Дерева садиби П.Г. Березовського» – Чернігівський район, с. Старий Білоус, площею – 0,05 га;

73. «Новоборовицька група дерев-довгожителів» – Щорський район, кв. 84, 94, 95 Новоборовицького лісництва ДП «Корюківське лісове господарство», площею – 1,2 га;

74. «Мостки» – Щорський район, с. Єліне, площею – 7,2 га;

75. «Багатовіковий дуб» – м. Чернігів, вул. Толстого, 90, площею – 0,01 га;

76. «Багатовіковий дуб» – м. Чернігів, парк ім. Коцюбинського (біля Борисо-Глібського собору), площею – 0,01 га;

77. «Багатовіковий дуб» – м. Чернігів, вул. Воїнів Інтернаціоналістів, 45, площею – 0,01 га;

78. «Багатовіковий дуб» – м. Чернігів, урочище «Святе», площею – 0,01 га;

79. «Багатовіковий дуб» – м. Чернігів, урочище «Святе», площею – 0,02 га;

80. «Багатовікові дуби» – м. Чернігів, вул. Коцюбинського, 20, площею – 0,02 га;

81. «Віковий дуб» – м. Чернігів, вул. Куйбишева, 19, площею – 0,01 га;

82. «Віковий дуб» – м. Чернігів, вул. Пушкіна («Мар'їн гай»), площею – 0,01 га;

83. «Віковий дуб» – м. Чернігів, вул. Коцюбинського, 12, площею – 0,01 га;

84. «Група багатовікових дубів» – м. Чернігів, Центральний парк культури і відпочинку, площею – 0,07 га;

85. «Група багатовікових дубів» – м. Чернігів, вул. Шевченка, 97, площею – 0,05 га;

86. «Група багатовікових дубів» – м. Чернігів, вул. Шевченка, 95, площею – 0,03 га;

87. «Група багатовікових дубів» – м. Чернігів, урочище «Маліїв рів» (південна» околиця міста), площею – 0,5 га;

88. «Група вікових насаджень» – м. Чернігів, вул. Шевченка, 57, площею – 0,2 га;

89. «Старовинна ялинова алея» – м. Чернігів, вул. Шевченка, 54, площею – 0,05 га;

90. «Дуб Заньковецької» – Ніжинський район, м. Ніжин, колишня садиба М. Заньковецької, площею – 0,01 га;

91. «Віковий дуб» – Прилуцький район, м. Прилуки, вул. Вокзальна, 36, площею – 0,01 га;

92. «Два вікових дуби» – Прилуцький район, м. Прилуки, вул. Костянтинівська, 106, площею – 0,02 га;

93. «Багатовіковий дуб» – Прилуцький район, м. Прилуки, вул. Гірняка, 11, площею – 0,01 га;

94. «Чотири вікові дуби» – Прилуцький район м. Прилуки, вул. Костянтинівська, 93, площею 0,02 га;

Геологічні пам'ятки природи –
унікальні або типові геологічні об'єкти, що мають наукову, культурно-пізнавальну або естетичну цінність і охороняються державою.

Геологічні пам'ятки природи місцевого значення

1. «Гордонова гора» – Борзнянський район, с. Ядути, площею – 10 га.
2. «Крейдяні поклади» – Новгород-Сіверський район, с. Чулатів, площею 5 га.
3. «Погон» – Новгород-Сіверський район, с. Пушкарі, площею – 5 га.
4. «Данчичева гора» – Срібнянський район, смт. Срібне, площею – 3 га.

Гідрологі́чна пам'ятка природи –
природоохоронна територія, пам'ятка природи, котра включає в себе водні об'єкти (водойми, водоспади, джерела і т. д.), що мають наукову, культурно-пізнавальну або естетичну цінність і охороняються державою. Гідрологічні пам'ятки природи бувають загальнодержавного або місцевого значення.

Гідрологічні пам'ятки природи місцевого значення

1. «Парасючка» – Бахмацький район, с. Бахмач, площею – 5,4 га.
2. «Свята криниця» – Бобровицький район, с. Піски, площею – 0,1 га.
3. «Свята криниця» – Бобровицький район, с. Старий Биків, площею – 0,1 га.
4. «Озеро «Ворона» – Борзнянський район, с. Сидорівка, площею – 5 га.
5. «Джерело-криниця» – Козелецький район, с. Лемеші, площею – 0,1 га.

6. «Озеро «Солонецьке» – Козелецький район, м. Остер, площею – 13 га.

7. «Озеро «Стибин» – Козелецький район, с. Савин, площею – 4,4 га.

8. «Озеро «Башукове» – Коропський район, с. Сохачі, площею – 12 га.

9. «Озеро «Вить» – Коропський район, смт. Короп, площею – 12 га.

10. «Синій колодязь» – Коропський район, с. Верба, площею – 0,01 га.

11. «Заплавні озера» – Куликівський район, с. Кладьківка, площею – 76 га.

Бобряча загата

Річка Остер

12. «Озеро «Тиха Десна» – Куликівський район, с. Кладьківка, площею – 8,1 га.
13. «Кут» – Менський район, м. Мена, площею – 77,2 га.
14. «Озеро «Гайтан» – Менський район, смт. Макошино, площею – 5 га.
15. «Озеро «Тихе» – Менський район, с. Максаки, площею – 6 га.
16. «Урочище «Срібнянка» – Новгород-Сіверський район, кв. 29 Лосківського лісництва, площею – 3 га.
17. «Джерело» – Новгород-Сіверський район, м. Новгород-Сіверський, площею – 0,01 га.

18. «Ковпинський вихід» – Новгород-Сіверський район, с. Ковпинка, с. Пушкарі, площею – 0,1 га.

19. «Ушівська криниця» – Новгород-Сіверський район, с. Ушівка, площею – 0,01 га.

20. «Узруївські джерела» – Новгород-Сіверський район, кв. 19 вид. 16 Узруївського лісництва, площею – 1 га.

21. «Стахорщинське джерело» – Новгород-Сіверський район, с. Кіровськ, площею – 0,1 га.

22. «Озеро «Соловйове» – Сосницький район, кв. 134 Сосницького лісництва, площею – 2,4 га.

23. «Озеро «Магістратське» – м. Чернігів, лівий берег р. Десна, площею – 63 га.

24. «Озеро «Глушець» – м. Чернігів, лівий берег р. Десна, площею – 40 га.

25. «Болото «Кораблище» – Ріпкинський район, с. Малий Зліїв, площею – 10 га.

Зоологічна пам'ятка природи –
природоохоронна територія, пам'ятка природи, котра включає в себе природні комплекси – окремі місця поширення дикої фауни. Такі заповідні території створюються з метою охорони передусім рідкісних видів тварин, у тому числі плазунів, птахів, комах.
Зоологічні пам'ятки природи бувають загальнодержавного або місцевого значення.

Лелека білий

Жаба озерна

Ящірка прудка

Зоологічні пам'ятки природи місцевого значення

1. «Лаврик» – Борзнянський район, с. Галайбино, площею – 5 га.
2. «Сорокошицькийчапельник» – Козелецький район, кв. 72 Сорокошицького лісництва ДП «Остерське лісове господарство», площею – 0,5 га.
3. «Топильне» – Менський район, смт. Макошино, площею – 10 га.
4. «Бабичів острів» – Ріпкинський район, кв. 79 Любецького лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 5 га.
5. «Криві гряди» – Ріпкинський район, вид. 14, кв. 47 Любецького лісництва ДП «Чернігівське лісове господарство», площею – 6,8 га.
6. «Озеро «Нерадча» – Ріпкинський район, сел. Любеч, площею – 32 га.
7. «Чорна річка» – Ріпкинський район, кв. 93 Чудівського лісництва, площею – 5 га.

Комплексна пам'ятка природи –
природоохоронна територія, пам'ятка природи, котра може включати в себе ботанічні, геологічні, водні чи інші природні об'єкти, що мають наукову, культурно-пізнавальну або естетичну цінність і охороняються державою. Комплексні пам'ятки природи бувають загальнодержавного або місцевого значення.

Комплексна пам'ятка природи загальнодержавного значення
«Урочище «Гуліне» – Корюківський район, кв. 1-6 Перелюбського лісництва, ДП «Холминське лісове господарство», площею – 100 га.

Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва

Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва –
категорія заповідних об'єктів, що визначається Законом України про природно-заповідний фонд України.
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва – це найбільш визначні та цінні зразки паркового будівництва з метою охорони їх і використання в естетичних, виховних, наукових, природоохоронних та оздоровчих цілях.

Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення

1. «Сокиринський парк» – Срібнянський район, с. Сокиринці, площею – 40 га.

Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення

1. «Кочубеївський» – Бахмацький район, смт. Батурин, площею – 9,9 га.
2. «Тиницький» – Бахмацький район, с. Тиниця , площею – 20 га.
3. «Ваганицький» – Городнянський район, с. Ваганичі, площею – 6 га.
4. «Городнянський» – Городнянський район, м. Городня, площею – 10 га.
5. «Дружби народів» – Городнянський район, с. Сеньківка площею – 10 га.
6. «Тупичівський» – Городнянський район, с. Тупичів, площею – 3 га.

7. «Панський парк» – Козелецький район, с. Савин, площею – 1 га.
8. «Стольненський парк» – Менський район, с. Стольне, площею – 12 га.
9. «Парк ім. Т.Г.Шевченка» – м. Новгород-Сіверський, площею – 10 га.
10. «Рівчак-Степанівський парк» – Носівський район, с. Рівчак-Степанівка, площею – 12 га.
11. «Софіївський старовинний парк» – Носівський район, с. Софіївка, площею – 53 га.
12. «Срібнянський» – Срібнянський район, смт. Срібне, площею – 25,8 га.
13. «Талалаївський»– Талалаївський район, кв. 16 Талалаївського лісництва ДП «Борзнянське лісове госопдарство, площею – 96 га.
14. «Червоно-Плугатарський» – Талалаївський район, с. Червоний Плугатар, площею – 20 га.
15. «Лизогубівський (Седнівський) парк» – Чернігівський район, смт. Седнів, площею – 22 га.
16. «Болдина гора» – м. Чернігів, вул. Толстого, площею – 6 га.
17. «Міський сад» – м. Чернігів, вул. Шевченка, площею – 11,2 га.
18. «Графський парк» – м. Ніжин, площею – 5 га.

Природно-заповідний фонд
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Комп’терний дизайн В.М. Лозовий

Вихідні дані